Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 10 זייטען

לאדזשער פאלקסבלאט

№ 302 | Łódź, Wtorek 29 grudnia 1931 r. | נייַנטער יאהרגאנג | לאדז, דינסטאג, י"ט טבת תרצ"ב | № 302

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

ענדערונגען אין דער רעגירונג וועלען דערווייל נישט זיין

וואַרשאַ, 28. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט).

ערשט איצט שטעלט זיך אַרויס, אַז עס איז גאָר נישט געווען קיין שום רעגירונגס-קריזיס. די אַלע קלאַנגען וועגען ענדערונגען אין דער רעגירונג שטעלען זיך אַרויס פאַר גרונדלאָז.

ווי מען גיט איבער וועלען אַזוי גיך נישט פאָרקומען קיין ענדערונגען אין דער רעגירונג.

עס איז איצט די צייט פון בודזשעט און די רעגירונג וועלכע האָט אויסגעאַרבייט דעם פרעלימינאַר-בודזשעט מוז איהם אַדורכפיהרען דורכ'ן סיים.

לעמבערג, 28. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט).

אויף אַן אָנפראַגע ביים פראָפ. באַרטעל האָט ער ערקלערט, אַז קיינער האָט איהם נישט פאָרגעלעגט צו ווערען פרעמיער. עס איז בכלל מיט איהם נישט געווען קיין שום רייד וועגען דעם.

מוסולמענער וועגען קאָנגרעס אין ירושלים

קאָנסטאַנטינאָפּאָל (יט"א) די אָנטיילנעמער פון מוזולמענישען קאָנגרעס אין ירושלים, וועלכע זענען צוריקגעקומען קיין טערקיי, האָבען אין אַ געשפרעך מיט די היגע פרעסע-פאָרשטעהער ערקלערט, אַז דער מוזולמענישער קאָנגרעס, וואָס איז אָפּגעהאַלטען געוואָרען אין ירושלים, האָט נישט ערפילט זיינע אויפגאַבען און דאַרף בעטראַכט ווערען אַלס דורכפאַל.

בלוט-בלבול אויף אַ ייד. לאַנדווירט אין אַ רומענישׁ שטעטעל

געריכט בעפרייט דעם יוד פון יעטוועדער שטראָף

בוקאַרעשט, 28. (יט"א טעלעגראַפיש).

אין שטעטעל אורייעוו איז פאָרגעקומען אַ פראָצעס געגען דעם יודישען לאַנדווירט יצחק פוטמאַן, וועלכער איז בעשולדיגט געוואָרען אין ערמאָרדען אַ 13-יאָהריגען קריסטליכען יונגעל. דאָס יונגעל איז געלעגען בעהאַלטען אין אַ וואָגען היי. יצחק פוטמאַן האָט געוואָלט אַראָפּנעהמען דעם היי פון וואָגען, האָט ער מיט דער ווידלע אַ שטאָך-געטון דעם יונגעל, פון וואָס ער איז געשטאָרבען.

די אַנטיסעמיטען האָבען באַלד די מעשה צעבלאָזען וועגען אַ ריטואַלען מאָרד. אויך בעת'ן פראָצעס האָבען די אַנטיסעמיטען געהעצט דעם המון.

נעכטען האָט דאָס געריכט פון געשוואָרענע בעטראַכט דעם פראָצעס, נאָכ'ן אויסהערען די עדות האָבען די ריכטער דעם יודישען לאַנדווירט בעפרייט.

זיך געהאַנגען אַ יודישער סטודענט אין אָטוואָצק

וואַרשאַ, 28. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט).

אין אָטוואָצק האָט זיך נעכטען געהאָנגען דער 21-יעהריגער סטודענט זכריה ליבערמאַן, וועלכער איז געווען שווינדזיכטיג. לעצטענס האָט איהם געדראָהט בלינד צו ווערען.

דער זעלבסטמערדער האָט איבערגעלאָזען 3 בריף: צו דער פּאָליציי, חברים און צו די עלטערן.

אין'ם בריף צו די עלטערן בעט ער מען זאָל זיין קערפער איבערגעבען אין אַנאַטאָמישען אינסטיטוט.

זיין בקשה איז דערפילט געוואָרען און „חסד של אמת" האָט זיין קערפער איבערגעפיהרט קיין וואַרשאָ אין אַנאַטאָמישען אינסטיטוט ביים אוניווערזיטעט.

—=:[o]:=—

צום טויט פון מוסאליני'ס ברודער

ארנאלדא מוסאליני אוים'ן טויטען-בעט.

8 גראַד וואַרימקייט אין וואַרשאַ

וואַרשאַ, 28 (טעלעפאָניש) נעכטען איז געווען אין וואַרשאַ 8 גראַד וואַרימקייט דער שיפפערקעהר אויף דער ווייסעל איז נעכטען בעגייסט געוואָרען.

פּראָיעקט פון נייעם מינדערהייטען-געזעץ אין טערקיי

קאָנסטאַנטינאָפּאָל. (יט"א). דאָס טערקישע אינערן-מיניסטעריום האָט אויסגעאַרבייט אַ פּראָיעקט פון אַ נייעם מינדערהייטען-געזעץ. וואָס שטיצט זיך אויף די מינדערהייטס-רעכט פון לאָזאַנער טראַקטאָט. איינער פון די גרונד-יסודות פון נייעם געזעץ איז דאָס נישט אַריינמישען זיך פון גייסטליכע אין די וועלטליכע ענינים פון די מינדערהייטען.

דער קאַנדידאַט אויף דעם סירישען טראָן געווילט אין ארץ-ישראל

ירושלים, (יט"א). אין ארץ-ישראל האָט געווילט די טעג דער געוו. כעדיוו פון עגיפּטען אבבא שילמי פאַשאַ, וועלכער ווערט בעטראַכט אַלס קאַנדידאַט צום סירישען טראָן.

אבבא שילמי פאַשאַ האָט פערבראַכט אין ארץ ישראל 4 טעג אין דער בעגלייטונג פון בעקאַנטען עגיפּטישען זשורנאַליסט דראַהמי דאַזים, וועלכער איז בעקאַנט פון זיין פּראָ-יודישער שטעלונג.

אבבא שילמי פאַשאַ איז אָפּגעפאָהרען קיין עבר הירדן און פון דאָרט קיין סיריען.

= ו.י.ז.א =

פאַרגען, מיטוואָך, דעם 30-טען דעצעמבער, 9 אזייגער אָוענד ווערט אין אייגענעם לאָקאַל פון ו.י.ז.א. שענקעוויטשאַ 20 האַלטען **א רעפעראַט** דער בעקאַנטער רעדנער

דר. א. סינגאַלאָווסקי,

מיטגליד פון עקזעקוטיוו פון „אָרט" אין בערלין א.ד.ט. „די יודענפראַגע אין ליכט פון אַלוועלטליכען ווירטשאַפטליכען קריזיס".

איינטריט פאַר מיטגלידערינס און געסט — פריי.

דעם טיפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס ר' משה יעקב שארף און פאַמיליע צוליב'ן פריהצייטיגען טויט פון זיין אונפערגעסליכער פרוי און מוטער

שרה

ב. ע.

און מיר זאָגען זיי המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים

דייער בעכער-ציעך אין לאָדז, זאַוואַדזקאַ 4.

נאָך קורצע שווערע ליידען איז נעכטען געשטאָרבען אין עלטער פון 50 יאָהר מיין ליבער מאַן, אונזער הייסגעליבטער און אונפערגעסליכער פאָטער, שוואָגער, ברודער און אָנקעל

ב"ר ישראל בן ר' נחום ז"ל

בליצבלום

(געוואוינט ליפּאָווע 40)

די לויה קומט פאָר היינט, דינסטאָג, ד. 29 דעצעמבער 1931, 1.30 בייטאָג פון טרויער-הויז קאַראָלאַ 8 וועגען וואָס עס טיילען מיט אין גרויס צער

די טיעף-טרויערנדע הינטערבליבענע.

מעלדונג.

מיר מעלדען, אז פון 1-טען דעצעמבער ד. י. איז דאָס דאַמען-פאַך-געשעפט איוויסנטשטעי פיר שניידער-ציעך, פּיעטריקאָווער 20

אויז געגרינדעט אַב'אייגענעם צעך.

דער זיץ אָרט פון נייעם צעך איז פּיעטריקאָווער 64, רעכטס, פאַרטערער אייננגאַנג נעבען גאָרטען.

גלייכצייטיג רופען מיר אויף היינט, דינסטאַג, 9 אָווענד

א וויכטיגע פערזאַמלונג

וואו מיטגלידער און נישט מיטגלידער וועגען פערשידענע אָרגאַניזאַציאָנעלע פאַך-פראַגען. קומט פּינקטליך.

מיט אכטונג די צייטוויליגע ארגאַניזאַציאָנס-קאָמיסיע.

אַ האַרציגען מזל טוב ווינשען מיר אונזערע פריינד

יונה אליעזר מארגוליס און פרוי

צו דער חתונה פון זייער זוהן

מאיר מיט פרל' ברכה סקאציל

און דעם יונגען פאָר ווינשען מיר אַ גליקליך צוזאַמענלעבען.

ברוך קליין און פרוי

אונזער ליבען קוזין

מלך וויל

צו זיין חתונה מיט פרל'

דאָרא העכט

אונזערע האַרציגסטע וואונשען

גוטשאַ און מאיר לייזער רייך.

אסתר קאַהאַן

לאַזאַר קאַלבער

פערהייראַט

פּאַריז, אין דעצעמבער 1931

דאַנקזאַגונג.

דערמיט דאַנקען מיר די אַלע, וועלכע האָבען אנטיילגענומען אין דער אימפּאָזאַנטער פייערליכער ערעפנונג פון דער „אָוענד-היים פאַר יודישע שול-קינדער" ביים פעראיין „נותן לחם", סאָלנאַ 14, וועלכע איז פאָרגעקומען זונטאַג ד. 27. דעצעמבער. הויפּטזעכליך די יוגענד-סעקציע בעזונדערס דעם קאַנטאָר פון דער אַלטשטעטישער שוהל ה' ווינאָגראַד ווי אויך אַלע חשובים געסט.

די פערוואַלטונג.

א קאטאסטראפע אין א קינא אין כעלם
20 פערזאן פערוואונדעט

לובלין 28 (טעלעפאניש) אין א קינא אין כעלם האט זיך איינגעריסען א באלקאן, וועלכער איז געווען איבערפולט מיט פובליקום. 10 פערזאן האט מען אפגעפיהרט אין א האפנונגסלאזען צושטאנד אין שפיטאל און 10 פערזאן זענען פערוואונדעט געווארען.

פרעזעס פון „טאז" אין סארני נישט ארעסטירט
שרפה פון „טאז"-בנין ענטשטאנען צוליב אומפארזיכטיגקייט

סארני, 28. (יט"א טעלעגראפיש).

ווי מיר האבען שוין בעכטען מיטגעטיילט איז פון א שרפה פערברענט געווארען דער נייער בנין פון „טאז". ווי ס'שטעלט זיך ארויס, איז די שרפה אויסגעבראכען צוליב די אומפארזיכטיגקייט פון וועכטער. די ידיעה אז דער ארעסט פון פרעזעס פון „טאז" שטעהט אין צוזאמענהאנג מיט דער שריפה בעשטעטיגט זיך נישט. דער פרעזעס איז נאר ארויסגערופען געווארען צום אויספארשונגס-אמט, כדי צו געבען ערקלערונגען וועגען דער שרפה.

רעוויזיאניסטען-קאנפערענץ אין ווארשא
זשאבאטינסקי'ס רעפעראט

ווארשא, 28. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט).

אין צווייטען טאג פון דער רעוויזיאניסטען-קאנפערענץ זענען געפיהרט געווארען וויכוחים וועגען דער בעציהונג צו דער ציוניסטישער לייטונג, העברעאיש און אנד.

מיט א גאנצע רייהע פראיעקטען איז ארויסגעטרעטען מאיר גראסמאן.

די קאנפערענץ איז אין אווענד איבערגעריסען געווארען, צוליב זשאבאטינסקיס רעפעראט אין קאמינסקיס טעאטער.

דאס טעאטער איז געווען איבערפולט.

פייערונג פון 100-יעהריגן געבורטס טאג פון באראן הירש

פאריז, (יט"א) לויט דער איניציאטיווע פון דער פעדעראציע פון יודישע ארגאניזאציעס אין פראנקרייך איז אונטער'ן פארזיץ פון י. עפראיקין פארגעקומען א פייערונג לכבוד דעם 100-יעהריגען געבורטס-טאג פון גרויסען יודישען פילאנטראפ און שעפער פון י.ק.א. באראן מאריס הירש, מיט רעדעס וועגען די גרויסע פערדינסטען פון באראן הירש אויפ'ן געביט פון סאציאלער הילף זענען ארויסגעטרעטען באראן אלפרעד גינזבורג, דר. קריינין, לעא מאצקין, או זלואי אונגער.

עס זענען אויך פארגעלעזען געווארען שריפטליכע בעגריסונגען פון פראפ. אואליד, אדוו. סליאזבערג, ד'אביגדור גאלדשמיד, און פון א רייה יודישע ארגאניזאציעס אין פערשידענע לענדער ווי דער „דזשאינט", „עזרה" אין אנטווערפען א. אנד.

רעוואלאציעס ארום העלדארף-פראצעס

בערלין, (יט"א) א ניי ליכט אויף די פארבערייטונגען צו די כוליגאנישע אנפאלען אויף יודען אין בערלין דעם פערגאנגענעם ראש-השנה ווארפט דער אויפרוף וואס איז פערעפענטליכט געווארען דורך פריץ גינטער און אנדערע מיטגלידער פון די היטלערישע שטורם-אפטיילונגען, וועלכע האבען פערלאזען די רייהען פון די נאציאנאל-סאציאליסטען אין דעם אויפרוף ווערט צוו. אנד. געזאגט:

„געבעלס און העלדארף האבען אונז אפגענארט, מיר האבען בעקומען א בעפעהל צו קומען ראש השנה אויף קורפירסטענדאם, דארט האט גראף העלדארף אונז פערזענליך געפיהרט צו ריימאנגס קאפע. מיר זענען געווען איבערצייגט, דאס מיר האנדלען לויט'ן בעפעהל פון דער פארטיי. איצט זענען מיר איבערגעלאזט אונזער אייגען גורל.

שאול טשערניכאווסקי פערענדיגט
דעם העברעאישען מעדיצינישען ווערטער-בוך

ירושלים, (יט"א). דער בעריהמטער העברעאישער דיכטער דר. שאול טשערניכאווסקי האט איבערגענומען די ארבייט פון פערענדיגען דעם העברעאישען ווערטערבוך פון מעדיצין און נאטור-וויסענשאפט, וואס איז אנגעהויבען געווארען דורך דר. מאציא און איז אבער איבערגעריסען געווארען צוליב זיין טויט.

דער ווערטערבוך וועט ענטהאלטען ביז 50 טויזענד נייע מעדיצינישע טערמינען אין דער העברעאישער שפראך.

געשטארבען דער לייטער פון רבנישן סעמינאר אין פראנקרייך

פאריז. (יט"א) אין עלטער פון 63 יאהר איז דא געשטארבען דער לייטער פון רבנישען סעמינאר אין פראנקרייך הרב יוליוס באוער.

הרב באוער שטאמט פון אלזאציען, האט זיינערצייט פארנומען דעם כסא הרבנות אין אוויניאן און ניצא

פאליציי-פרעזידענט פון אלטאנא, עגערשטאדט אין פערוואונדעט געווארן בעת אנ'אויטא-קאטאסטראפע.

ד"ר ערנסט בראנדעס

פרעזידענט פון דער מזרח-פרייסישער לאנדווירטשאפטליכער קאמער, זאל אראפ אין דימיסיע, צוליב א רעזאלוציע פון דער קאמער וועלכע פאדערט די דימיסיע פון פרעזידענט הינדענבורג.

נייע יודישע צייטונג אין אנטווערפען

אנטווערפען. (יט"א) אין אנטווערפען האט אנגעהויבען צו ערשיינען א נייע יודישע צייטונג „די בעלגישע נייעס" רעדאגירט פון א רעדאקציע קאלעגיע.

צוזאמען מיט די צייטונג „די לעצטע נייעס", וואס ערשיינט אין בריסעל אונטער דער רעדאקציע פון וולאדימיר גראסמאן ערשיינען שוין אין בעלגיען 2 יודישע טעגליכע צייטונגען.

קאלינובנא פאהרט אוועק

ווי מיר ווערען געוואויר פאהרט אוועק די פרעכטיגע ארטיסטקע דארא קאלינובנא פון „קאקטייל" צוריק אין דעם ווארשאווער טעאטער „באנדא" היינט און מארגען זענען א הרע לעצטע 2 אויפטריטען צוזאמען מיט די בעריהמטע ארטיסטען נארא נעי, האניש, בראנסקי און מינאוויטש אין רעוועלאציאנס - פראגראם א. ג. „אוש 4 מייז". צוליב דער גרויסער פרעקווענץ איז ווינשענסווערט זיך צו פערזעהען וואס פריהער מיט בילעטען.

דרוקער
קענען זיך שויז מעלדען
פיעטרקאווער 35, אין דער דרוקעריי

דר. מ. וואלפסאן
האט זיך איבערגעצויגען
נארוטאוויטשא (דושעלנא) 2
טעלעפאן 83-128
נעמט אן פון 5 – 7 נאכמיטאג

אויטאנענישע שווייסונגען
מעטאל-בעארבייטונגען
שלאסעריי-ארבייטען
מאשינען - טיילען
פיהרט אויס ביליג
J. REDER, Łódź
קאנסטאנטינער 11/13
(רוג זאכאדניא)

בעקאנטמאכונג.

דערמיט מאך איך בעקאנט דעם געעהרטען פובליקום, אז פון 15-טען דעצעמבער ד. י. האב איך ערעפענט אנ'ערשטקלאסיגען און עלעגאנטען
הערען- און דאמען-
פריזיר-סאלאן
אויף זשעראמסקיעגא 28
וואס ווערט אנגעפיהרט פון ערשטקלאסיגע פאכמענער. [illegible] ז"ד דער געעהרטער קונדשאפט, פערבלייב איך מיט אכטונג א. ארבשטייל.
בעמ.: צוליב'ן קריזיס צוגענגליכע פרייזען. אויסגעצייכענטער מאניקיר.

ENGLISH
פאראנפענגער און פארטגעשריטענע. קאנווערסאציע, ליטעראטור
צו צוגענגליכע פרייזען
ערטיילט א פעהיגער פעדאגאג. – אפערטען אין אדמיניסטר. פאר „Mir"

Prywatne POGOTOWIE LEKARSKIE
ZIELONA 6.
Telefon 12-333
tel. 12-333
tel. 12-333
ערטיילט דרינגענדע ערצטליכע הילף אין אלע פלוצימדיגע פארפאלען צו יעדער צייט בייטאג און ביינאכט ווי אויך אין אלע אקושעריע און גינעקאלאגישע הילף.

שייטלען
מיט פאריזער שרינדען
ווי אויך פערטיגע שייטלען
ווערען ערשטקלאסיג און רעיעל אויסגעארבייט
צו ביליגע פרייזען
ביי קערש. סקווערא 15
לינקע אפיצינע. 1-שטער שטאק.

שנעלער אויסקויף
פון פאטענטען
און רעגיסטראציע-קארטען
אויפ'ן יאהר 1932
בעזארגט דאס ביורא
B. Mann
פיעטריקאווער 10, וו. 14.

Artyst. Zakład Fotograficzny
„POLONIA"
ŁODZ, Sw. JERZEGO Nr. 11.
דער פאטאגראפישער אטעליר „פאלאניא"
בעמיהט זיך שטענדיג צופרידענצושטעלען זיינע קונדען מיט זיין סאלידע ארבייט און פינקטליכע אויספערטיגונג. דעריבער כדי צו געבען אלע די מעגליכקייט זיך איבערצוצייגען, האב איך פערקלענערט די פרייזען אויף אלע ארט פאטאגראפיעס און פארטרעטען. א חוץ דעם גיב איך צו
א פרעמיע! יעדער איינציגער, וואס בעשטעלט
6 ברוינע מ. פאטאגראפיעס 3 זל.
בעקומט א שפיגעלע מיט זיין אייגענער פאטאגראפיע אומזיסט.
בעמערקונג: אויפ'ן וואונש גיב איך ספעציעלע קאסטיומען צו די אויפנאהמען אהנענטגעלטליך. מיט אכטונג
ארטיסט. פאטאגראפ. אטעליר
„POLONJA"
לאדז, יעזשעגא 11.
צופאהר מיט טראמוואי נומ' 3. אונגר.: דיפל. פאטאגר. נוטערמאן.

וויכטיג פאר חתנים!
דאס גרעסטע געשעפט פון
יודישע לאנגע מלבושים
ח. מענדראווסקי
לאדז, אגראדאווא 8, טעל. 28-202
וואס האט זיך אזוי בעריהמט געמאכט מיט איהרע אויסארבייטונגען אין אלע עקען פון פוילן, בעזיצט אויף לאגער א גרויסן אויסוואהל פון אלע ארט חתונה-אויסשטייערס, ווי אויך אלערליי סארטען פון קלענסטען נומער און ביליגסטן ביז'ן גרעסטן און טייערסטן.
צוליב'ן קריזיס אויסערסט נידריגע פרייזן!
אויך א ספעציעלע אפטיילונג פון די בעסט בעשטעלטע ארבייט מיט די בעסטע דיפלאמירטע פאכמענער. איך בעזיץ אויף לאגער א גרויסען אויסוואהל פון די בעסטע סחורות טאמאשאווער און בליצער, אויך די בעסטע אויסלענדישע זיידען-שטאפען ספעציעל אויף בעשטעלונגען. אלע ארט בעשטעלונגען קענען אויך אויסגעפיהרט ווערען דורך דער פאסט צושיקענדיג א פאסקארטעל מיט דער מאס.
בעמערקונג: א ספעציעלען ראבאט פאר מיטגלידער פון „אגודת ישראל".

גרויסער „בריסקער" פּראָצעס

רעדעס פון די אדוואקאטן אויאזדאווסקי און טשערניצקי

וואַרשאַ, 28. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). אויף דער נעכטיגער זיצונג פון „בריסקער" פּראָצעס האָט גערעדט

אדוו. אויאזדאווסקי

אין אָנהויב פון זיין רעדע האָט דער פערטיידיגער זיך אויך אָפּגעשטעלט אויף די טענות אַז די קאָנסטיטוציע איז פערגוואַלדיגט געוואָרען און, אַז עס ווע־ט נישט אָפּגעהיטען די רעכטליכע פאָרשריפטען, אַז דער אויטאָריטעט פון סיים ווערט אַראָפּגעריסען און אַז עס איז געשאַפען געוואָרען אַ נישט־גינסטיגע שטימונג לגבי דער רעגירונג. ווייטער האָט דער פערטיידיגער אָנגעוויזען אַז דאָס פּויערטום קוקט שלעכט אויף דער אַדמיניסטראַציע, וועלכע בעציהט זיך נישט ווי געהע־יג צום פּויער. וואָס שייך דער פּאָליציי, רעכענט דער פערטיידיגער אויס אַ רייהע פאַקטען, ווענען דעם, אַז די פּאָליציי האָט זיך בעצויגען איינזייטיג צו דער אָפּאָזיציע. אַ חוץ דעם האָט מען אויסגענוצט דעם פּאָליציאַנט אַלס עדות פון דער בעשולדיגונג און אַלס וועג צו אַוואַנסירען, האָט מען דעם פּאָליציאַנט געגעבען דאָס ליקווידי־ען די אָפּאָזיציאָנעלע טוער.

אויך ביי די וואַהלען, זאָגט דער פערטיידיגער, האָט דער פּאָליציאַנט מיטגעהאָלפען די מיסברויכען.

באַכדעם, ווי דער פערטיידיגער שטעלט זיך נאָך ב־ייט אָפּ אויף דער ראָל פון דער פּאָליציי, גצהט ער איבער צו רעדען וועגען

די סטאַראָסטוועס

און ווייזט אָן, אַז זיי זענען אָרגאַנען פון דער ב.ב.־פּאַרטיי. זייער טעטיגקייט בעהמט נאָר אַרום די אינטערעסען פון דער סאַנאַציע.

דאָס זעלבע זענען

די פינאַנץ־אַמטען?

וועלכע דינען נאָר די פּאַרטיי־אינטערעסען פון דער סאַנאַציע.

דער פערטיידיגער ווייזט אויך אָן, אַז עס מאַכט אַ שלעכטען איינדרוק אויפ'ן פּויער אָס

מיליטאַריזיר די אַדמיניסטראַציע

דורך פּולקאָווניקעס און מאַיאָרען.

אויף דעפּוטאַטען קוקט דאָס פאָלק ווי אויף פאַקטאָרען, וועלכע פערבינדען דאָס פאָלק מיט דער רעגירונג, און ד־רמיט, וואָס מען האָט צושטע־ט אויף דעם דאָזיגען אויטאָריטעט, האָט מען אויך צו־שטערט דעם אויטאָריטעט פון סיים.

דער פערטיידיגער האַלט, אַז די ב.ב.־דעפּוטאַטען זענען נישט מעהר ווי אויטאָמאַטען, זיי טוען אַלץ נאָר אויף בעפעהל. דער רעזולטאַט פון די סאַנאַציע־רעגירונגען, איז דער

אָפּגעשוואַכטער פּאַטריאָטיזם

צווישען די פּויערים און אַרבייטער.

אויף די קרעסען למשל, דאַרף דער פּויער אויסטראָגען די ראָל פון ראַטעווען דעם גוטען נאָמען פון פּאָלק.

דעפּ. סאַוויצקי האָט געמוזט וועגען דעם אַלעם רעדען, קריטיקירענדיג די רעגירונג, דערפון זע־ען ענטשטאַנען א רייהע פּאָליטישע אויספאָרשונגען.

דער פערטיידיגער וואַרפט אָפּ די בעשולדיגונג אַז דעפּ. סאַוויצקי האָט געהייסען די פּויערים זיך בעוואָפענען מיט שטעקענס און באַטקעס, כדי צו מאַרשירען אויף וואַרשאָ.

די בעשולדיגונגס־עדות האָבען זיך דערמאָנט פאַקטען וועגען וועלכע זיי האָבען נישט גערעדט ביי דער אויספאָרשונג.

אויב דאָס עדות — זאָגען פון די פּאָליציאַנטען האָט געמאַכט דעם איינדרוק פון אַ שלעכט אויסגעלערנטע לעקציע, האָבען די פּויערים־עדות געגעבען ערקלערונגען לויט זייער געוויסען.

דאָ פּאָלעמיזירט דער פערטיידיגער מיט'ן פּראָקוראָר גראַבאָווסקי וועגען די פּויערים־עדות און וואַרפט אָפּ די פּאַרוואורפען, וואָס ווע־ען געמאַכט דעם דעפּ. סאַוויצקי.

דעפּ. סאַוויצקי האָט בעקעמפט אויף די מיטינגען די דיקטאַטור, פעסטשטעלענדיג, אַז די דיקטאַטור שטעלט דאָס פאָלק אונטערן ווענטעל, דאָס האָט ער ריכטיג געזאָגט, ווייל וואָס מעהר דיקטאַטאָרען אַלץ מעהר טויט־שטראָפען, דעפּ. סאַוויצקי האָט אויף די מיטינגען געזאָגט, אַז עס זענען נישט נויטיג קיין קאָסעס און שטעקענס,

דעם פּויער איז גענוג די האַנד מיט'ן וואַהל־צעטעל

הייסט עס, אַז ער האָט נישט גערופען די פּויערים צו געהען אויף וואַרשאַ מיט קאָסעס און שטעקענס. די קאָנפידענטען האָבען נאָר אויפגעכאַפּט די ווערטער: „קאָסעס. שטעקענס און ווידלעס". און דערפון געמאַכט אַ געברויך.

באַכדעם האָט בעקומען אַ וואָ־ט דער צווייטער פערטיידיגער פון דעפּ. סאַוויצקי

אדוו. טשערניצקי

וועלכער זאָגט, אַז צוליב די נישט־גערעכטע מעשים פון דער סאַנאַציע און די נאָך־מאַי־רעגירונגען, האָט געמוזט ענטשטעהן דער צענטראָלעוו, כדי צו שיצען די רעכט און אָרדנונג. דאָס איז געווען אַ נויטיגקייט. עס איז געווען דער היילוגער חוב פון דער פּוילישער דעמאָקראַטיע זיך ענטגעגענצושטעלען דעם דאָזיגען אונרעכט, ווען דער צענטראָלעוו וואָלט נישט ענטשטאַנען וואָלט דאָס געווען אַ טרויעריגע ערשיינונג פון דער אָפּגעשטאַנענקייט פון דער געזעלשאַפט.

צענטראָלעוו האָט אָבער נישט געמאַכט קיין רעוואָלוציע, צענטראָלעוו האָט נאָר געפּעבט די אויגען די ברייטע מאַסען אויף דעם שלעכטס, וואָס האָט געבראַכט גרויס שאָדען פּוילען.

ווייטער האָט אַדוו. טשערניצקי אָפּגעוואָרפען די פאָרוואורפען וואָס ווערען געמאַכט דעם בעשולדיגטען דעפּ. סאַוויצקי אין בעשולדיגונגס־אַקט און זאָגט, אַז עס איז אַן אײנפאַכער טעות, וואָס סאַוויצקי זיצט אויף דער בעשולדיגונגס־באַנק. מען דאַרף נישט, זאָגט ער, לעגען קיין אַכט אויף די עדות, קאָנפידענטען און פּאָליציי־פונקציאָנאַ־ען, וועלכע ווילען זיך אויסצייכענען פאַר זייערע עלטסטע, סטאַראָסטעס און קאָמענדאַנטען.

ווען דאָס געריכט וועט אַוועק זיך בעראַטען דאַרף עס נעהמען אין אַכט נאָר דאָס עדות־זאָגען פון די גוטע פּוילישע פּויערים וועגען סאַוויצקיס טעטיגקייט. זיי האָבען דאָך אין געריכט געזאָגט, אַז קיין שום שלעכטס האָט סאַוויצקי נישט געזאָגט, ער בעט דעריבער צו בעפרייען סאַוויצקין.

דערמיט האָט זיך פערענדיגט די נעכטיגע פערהאַנדלונג.

היינט וועלען רעדען די אַדוואָקאַטען דאָמבראָווסקי, באַרטשינאַווסקי און מעגליך אויך לאַנדאַו.

* * *

וואַרשאַ, 28. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). אין צוזאַמענהאַנג דערמיט וואָס אַדוו. שורליי האָט אין זיין פערטיידיגונגס־רעדע אָנגעגריפען מאַראַטשעווסקין און זאָל האָבען געזאָגט עפּעס וועגען בריסק האָט מאַראַטשעווסקי היינט צו־געשיקט אַ בריף אין וועלכען ער לייקענט אָפּ, אַז ער זאָל האָבען וועגען דעם גערעדט.

סענסאַציאָנעלער זעלבסטמאָרד

גענעראַל פראַנץ שיל, איינער פון די אנטייל־נעהמער אין אונגאַרישען פאַשיסטישען פּוטש, האָט זיך אויפגעהאָנגען אין טורמע.

יודישע קאָלאָניזאַציע אין ביראָ־בידזשאַן

אַן אויסשטעלונג פון יוד. איבערוואַנדערונג אין מאָסקווער קרעמעל

מאָסקווע, (יט"א). אויף דער ווירטשאַפטליכער אויסשטעלונג פון וויט־מזרחישען קאַנט, וואָס איז איינגעאָרדענט געוואָרען אין מאָסקווער קרעמל, אין צוזאַמענהאַנג מיט דער סעקציע פון „ציק", איז אַ בעזונדער אָרט אויסגעטיילט דער יודישער איבערוואַנדערונג אין ביראָ־בידזשאַן.

די אויסשטעלונג איז איינגעאָרדענט אין דעם „געאָרגיעווסקי זאַל", איינעם פון די גראַנדיעזע זאַלען אין דעם געוועזענעם צאַרישען פּאַלאַץ. די ווענד און קינסטלער־ישע זיילען פון דעם „געאָרגיעווסקי זאַל" זענען בעדעקט מיט די נעמען פון גאַנצע רעגימענטען און צעהנדליגער טויזענדער איינצעלנע „געאָרגיעווסקי קאַוואַלערען" וואָס זענען בעעהרט געוואָרען מיט דעם „קרייץ פון הייליגען געאָרגי", — די העכסטע אויסצייכנונג אין דער צאַרישער אַרמעי.

די יודישע אָפּטיילונג פון דער אויסשטעלונג בעשטעהט פון עקספּאָנאַטען, וואָס אילוסטרירען די באַטור־רייכטימער פון ביראָ־בידזשאַנער ראַיאָן, די פּלענער און אויסזיכטען פאַר דער ענטוו־קלונג פון ראַיאָן און די קורצע געשיכטע פון דער יודישער איבערוואַנדערונג אין ביראָ־בידזשאַן. די אויפשריפטען אויף די עקספּאָנאַטען זענען יודישע.

אין אַ רייהע בילדער און גרויסע פאָטאָגראַפיעס איז פאַרגעשטעלט דער איבערוואַנדערונגס־פּראָצעס, קאַרטעס, בילדער און דיאַגראַמען בעווייזען דעם פּראָצעס פון דער בעזעצונג פון דער געגענד, דעם וואוקס פון מעכאַניזאַציע, די פלאָרא און פאַונא, דעם קלימאַט, די טעמפּעראַטור א.אַ.וו.

בעזונדער־ע בילדער און רעליעפע קינסטלערישע דיאַגראַמען בעווייזען דעם קולטורעלען וואוקס פון דעם ראַיאָן.

הונדערטער נישט־יודישע דעלעגאַטען פון דער סעסיע ווי אויך געסט בעזוכען די יודישע אָפּטיילונג און בעטראַכטען זי זעהר אויפמערקזאַם.

אַ קאָמפּאַניע סקי־ספּאָרטלער אין די בערנער אַלפּענבערג.

מאַשין־מצות

ווערט געבאַקען אַלע טאָג פרישע און דינע, ווי אויך מצה־מעהל, אייער־פערפעל און סוכאַרעס לויט קאַרלסבאַדער סיסטעם

מיר עמפּפעהלען צו יעדער צייט אונזערע גוט־בעקאַנטע און פרישע געבעקסען פון אונזער

איבעראַל־בעוואוסטער צוקערניע

ב. ווייַנבערג

38 פּיעטריקאָווער 38

:-: טעל. 143-82 :-:

בעמ.: די פּרייזען זענען בעדייטענד רעדוצירט.

יוד. קאַמעראַל־טעאַטער

אַלעע 1־טער מאַי 2.

דיר.: ד. צעלמייסטער.

היינט, דינסטאַג, 9 אָווענד עהרען־ און אַבשידס־אָווענד פון די בעליבטע אַרטיסטען

בערטאַ זאַסלאַווסקאַ און לעאָן געטליכערמאַן

אַלע פערעהרער קומען זיך היינט געזעגנען! אַ מתנה דעם לאָדזער טעאַטער־עולם! אַלע בילעטען נור 1 זל. צום געזעגנען „לעצט־געלד"

א גראַנדיעזער פערוויילונגס־אָווענד! נור היינט — 1 מאָל אין א „יובל"!

1) # אהאַרץ, וואָס בענקט!

אין 3 גרויסע סענסאַציאָנעלע אַקטן מיט געזאַנג און טענץ

צום לעצטן מאָל פּאָזיטיוו

2) ## דער דיבוק אויף לינקער זייט

א סקעטש אין 1 אַקט

אַ מתנה דעם לאָדזער טעאַטער־עולם! צו יעדען בילעט ווערט צוגעגעב: דאָס ליד „נחת פון קינדער".

3) א קראַנץ פון אַטראַקציעס! ספּעציעל צום עהרען־אָווענד וועט דעם לאָדזער טעאַטער־עולם דערלאַנגט ווערן א לעבעדיגער, צאַפּלדיגער, זינגענדיגער פרעהליכער בוקעט פון די נייעסטע לידער, קופּלעטען, דועטען און טענץ א.ג. „יום־טוב איז דערוואַכעז"

60 מינוט הומאָר, געזאַנג, שפּיל און וויץ, מיט אַנטייל אַלע לאָדזער ליבלינגע. קיינער זאָל נישט פערפעהלען היינט צו קומען צום געזעגנען זיך. דער היינטיגער אָווענד וועט ביי יעדען לאַנג בלייבן אין זכרון!

היינט, געזעגנונגס־פרייזען, כמעט בחנם, נאָר 1 זל. 1־טע רייה, קאַסע איז אָפען פון 6 אָוו.

מאָרגען, מיטוואָך — א מתנה דעם לאָדזער טעאַטער־עולם!

אין פאָלקס־טעאַטער, זגעזשער 17

אַ סורפּריז־פאָרשטעלונג א סורפּריז־פאָרשטעלונג

מיט רעגינאַ צוקער

נור 1 מאָל! כמעט בחנם! ספּעציעל פאַר דעם ראַיאָן נור 1 מאָל!

אַלע פּלעצער אין פּאַרטער נור 1 זלאָטי, באַלקאָן 50 גראָשן.

לאדז
29 דעצעמבער 1931

„נײַער פאָלקסבלאַט“

לאדז.
29 דעצעמבער 1931

די קייט

פון נישט-אנגריפס-אפמאכען

עס האַלט דערבײַ, אַז דאָס יאָהר 1931 זאָל דאָך אָפּגעשלאָסען ווערען מיט עפּעס פּאָזיטיוועס פאַר דעם שלום אין דער וועלט. מיר שטעהען פאַר דער שליסונג פון אַ גאַנצער רייה נישט־אַנגריף־אָפּמאַכען צווישען די מלוכות פון די רוסישע ראַנד־לענדער און די סאָוויעטען אונטער דעם הויכען פּראָטעקטאָראַט פון פראַנקרײַך, וועלכע האָט דערצו געגעבען דעם צייכען און סיגנאַל.

דער נישט אַנגריף אָפּמאַך צווישען פראַנקרײַך און די סאָוויעטען איז שוין פּראָוויזאָריש אונטער־געצייכענט געוואָרען. דערמיט ווערט פערענדיגט דער אונזיכערער צושטאַנד, וואָס האָט יאָהרען־לאַנג אָנגעהאַלטען צווישען די ביידע לענדער. דאָס איז אַ פאַקט פון קאָלאָסאַלער בעדייטונג. מען דאַרף געדענקען, אַז צווישען די מלוכות, וואָס האָבען געהאַט צומייסטען ריקזיכטסלאָזע שטעלונג לגבי די סאָוויעטען, האָט פראַנקרײַך פערנומען דאָס ערשטע אָרט. פון פראַנקרײַך איז עס אין די ערשטע יאָהרען פון דער סאָוויעטען אָרדנונג אַרויסגעגאַנגען דער לאָזונג פון קאַמף אָהן ריקזיכט. פראַנקרײַך האָט זיך געהאַלטען אָן אַ זייט, ווען אַלע אַנדערע מלוכות האָבען געמוזט שלום מאַכען מיט דעם פאַקט פון עקזיסטענץ פון דער סאָוויעטען־מאַכט און האָבען אין די אייגענע אינטערעסען געשאַפען אַ מאָדוס וויווענדי מיט דעם רעזשים, וואָס הערשט אין רוסלאַנד.

די ענגע בעציהונגען, וועלכע האָבען זיך אײַנגעשטעלט צווישען רוסלאַנד און דייטשלאַנד, דער גרויסער פערנעהם פון דער ווירטשאַפטליכער צוזאַמענאַרבייט, די פּראָפיטען פון דער דייטשער אינדוסטריע אין צוזאַמענהאַנג מיט דער ביהילפיגקייט ביי דעם אינדוסטריעלען איבערבוי פון ריזיגען רוסלאַנד, — דאָס אַלץ האָט געצוואונגען די פראַנצויזישע מלוכה־מענער צו רעווידירען זייער בעציהונג צו די סאָוויעטען. פראַנקרײַך האָט דאָך ווירקליך נישט געקאָנט סיי פון פּאָליטישען, סיי פון ווירטשאַפטליכען שטאַנדפּונקט רוהיג צוקוקען זיך צום וואוקס און פונאַנדערברייטונג פון דער סאָוויעטיש־דייטשער פריינדשאַפט. דער סאָוויעטישער מאָמענט איז פאַר דייטשלאַנד געוואָרען דער אַטוט, מיט וועלכען זי האָט אויסגעשפּילט געגען פראַנקרײַך אויף דער אינטערנאַציאָנאַלער אַרענע. אַזוי אַרום איז עס דערגאַנגען צו דער שליסונג פון אַ פראַנצויזיש־רוסישען נישט אַנגריפס־פאַקט.

פראַנקרײַך האָט די ענטגילטיגע אָפּשליסונג פון'ם אָפּמאַך געמאַכט אָפּהענגיג דערפון, אַז אזא אָפּמאַך זאָל געשלאָסען ווערען אויך מיט פּוילען. ווידער פּוילען האָט דעמזעלבען ענין אָפּהענגיג געמאַכט פון אַ רייה אָפּמאַכען מיט די אַנדערע ראַנד־לענדער, ווי רומעניען, פינלאַנד, עסטלאַנד און לעטלאַנד. מיט די אַלע לענדער האָבען די סאָוויעטען שוין ווירקליך אָנגעהויבען צו אונטערהאַנדלען וועגען שליסען נישט אַנגריפס־אָפּמאַכען.

די פאָרשטעהענדע אָפּמאַכען וועלען האָבען אַ גרויסע בעדייטונג פאַר אַלע צדדים. די שכנים פון רוסלאַנד וועט אַזוי אַרום גאַראַנטירט ווערען זייער זיכערקייט מצד רוסלאַנד. רוסלאַנד פון איהר זייט וועט זיך זיכערען די רוה אויף איהרע מערב־גרענעצען און וועט מיט אַ רוהיגערען געמיט קאָנען פיהרען איהר גרויסצוגיגע פּאָליטיק אויף דעם ווייטען מזרח, וואו די סאָוויעטען זענען פערוויקעלט אין אַ קנויל פון געגענזייטיגע אינטערעסען אין די בעציהונגען מיט יאַפּאַן און כינע.

פאַר דייטשלאַנד איז די פּאַציפיקאַציע אויף דער גרענעץ צווישען רוסלאַנד און איהרע מערב־שכנים נישט קיין געוואונשענע זאַך. אָבער רוסלאַנד געהט ביסלעכווייז אַוועק פון דייטשלאַנד, וואו עס בעקומען אַלץ אַ גרעסערען אײַנפלוס די עקסטרעמע פאַשיסטען, די היטלער־אוועס, וועלכע זענען די פערביסענסטע געגנער פון די סאָוויעטען.

די שטימונגען, וואָס הערשען אין דייטשלאַנד בנוגע דער פּאָליטיק פון די סאָוויעטען צו זייערע שכנים, האָט אויסגעדריקט דער בעקאַנטער דייטשער שריפטשטעלער עמיל לודוויג אין זיין געשפּרעך מיט סטאַלינען. סטאַלין האָט געגעבען לודוויג'ן ערקלערונגען, וועלכע דאַרפען בערוהיגען די עפענטליכע מיינונג פון דייטשלאַנד. ער האָט געזאָגט צ. אַ.: מיר האָבען ערקלערט, אַז מיר זענען גרייט צו שליסען נישט אַנגריפס־אָפּמאַכען מיט אַלע לענדער. אַזאַ גרייטקייט האָבען מיר אויך אויסגעדריקט לגבי פּוילען... סיי מיר, סיי פּוילען מוז ערקלערען, אַז מיר זאָגען זיך אָפּ פון געוואַלט און אַז מיר וועלען נישט אונטערנעהמען קיין שום אַטאַקע, וואָס זאָל בעריהרען די פּוילישע גרענעצען אָבער איהר אונאָפּהענגיגקייט, דעסגלייכען וועט אויך פּוילען מוזען אָפּגעבען אַן ערקלערונג, אַז זי האָט ניט בדעה צו פיהרען קריג געגען אונז און אָנריהרען אונזער גאַנצקייט. צי דאַרף מען דאָס האַלטען פאַר אַן אָנערקענונג פון ווערסאַלער סיסטעם? ניין. צי איז דאָס אַ גאַראַנטיע פון די פּוילישע גרענעצען? ניין.

פאָרמעל זעהט עס טאַקע אַזוי אויס. פאַקטיש איז דאָס שליסען פון נישט־אַנגריפס־פאַקט צווישען די סאָוויעטען און פּוילען אַ גאַראַנטיע פאַר די פּוילישע גרענעצען. ווייל אויב די סאָוויעטען וועלען זיך פערפליכטען נישט צו פיהרען וועלכע עס איז אַטאַקעס געגען די פּוילישע גרענעצען און וועלען נישט אונטערשטיצען קיין שום דייטשען אַנגריף אויף די גרענעצען פון פּוילען, בעדייט דאָס אַ גאַראַנטיע פון זעהר וויכטיגע פאַר דער זיכערקייט פון דער פּוילישער טעריטאָריע. דער געווינס פאַר פּוילען פון פאָרשטעהענדיגען אָפּמאַך איז דעריבער אַן אומגעהויער גרויסער און וויכטיגער.

פּ. ב.

ביישפּילען פון הויכען העראָיזם

יודישע איבערוואַנדערער געלויבט אויף דער סעסיע פון „ציק“

מאָסקווע (י.ט.א.) „די יודישע איבערוואַנדערער פון די ווייסרוסלענדישע און אוקראַינישע שטעטלעך האָבען בעוויזען הויכע מוסטערן פון אמת'ען העראָיזם“ — האָט געזאָגט בוצענקאָ, פאָרזיצער פון ווייט־מזרח'שען אויספיהר־קאָמיטעט אין זיין רעדע אויף דער סעסיע פון „ציק“ אין מאָסקווער קרעמל. מיר האָבען דעריבער יעדען גרונד צו גלויבען און דערוואַרטען, אַז די יודישע איבערוואַנדערער וועלען פערוואַנדלען דעם ביראָ־בידזשאַנער ראַיאָן אין אַ ראַיאָן פון הויכער אַגריקולטור און אינדוסטריע, אין איינעם פון די בעסטע און מוסטערהאַפטיגסטע ראַיאָנען אויפ'ן ווייטען מזרח.

אין אַ געשפּרעך מיט פאָרשטעהער פון דער יודישער פּרעסע האָט בוצענקאָ געזאָגט: דער ביראָ־בירזשאַנער ראַיאָן איז איינער פון די גרעסטע און מעכטיגסטע אין ווייט־מזרח'שען קאַנט. ער פערנעהמט אַ שטח פון 7 מיליאָן מיט 862 העקטאַר לאַנד. דער ראַיאָן פערמאָגט גרויסע נאַטירליכע רייכטימער. די בעפעלקערונג פון ביראָ־בידזשאַן מוז פערגרעסערט ווערען אין דער ערשטער רייה אויף דעם חשבון פון דער יודישער איבערוואַנדערונג.

אין ווייטערדיגען לויף פון געשפּרעך האָט בוצענקאָ גערעדט וועגען דער עלעקטריפיצירונג פון בירא־בידזשאַן און דער ענטוויקלונג פון דער מעטאַלורגיע. אין אַנ'אַרטיקעל, וואָס איז ערשינען אין „עמעס“ פאָדערט ש. דימאַנשטיין, אַז עס זאָלען אָנגענומען ווערען מיטלען, כדי צו פערבעסערן די מאַטעריעלע און קולטורעלע בעדינגונגען פון די איבערוואַנדערער.

דימאַנשטיין ווייזט אָן, אַז איינע פון די גרונד־פראַגען פון בירא־בידזשאַן איז די פראַגע פון וועג־בויאונג. די גרויסע טעריטאָריע פון 80 טויזענד קילאָמעטער, פערמאָגט בסך־הכל 380 קילאָמעטער אייזענבאַהן. קיין שאָסיי־וועגען און אַנדערע וועגען פערמאָגט בירא־בידזשאַן כמעט אין גאַנצען נישט. די וואַסער־וועגען זענען אויך אונבעדייטענד און שלעכט אָרגאַניזירט. צוליב די אָבוועזענהייט פון וועגען, קען נישט אָרגאַניזירט ווערען די נויטיגע נעץ פאָסט, טעלעגראַף און טעלעפאָן־דינסט. די בויאונג פון וועגען פאָדערט הונדערטער מיליאָנען רובעל. אָבער אייניגע הונדערט קילאָמעטער וועג דאַרף שוין דורכגעפיהרט ווערען, און די איצטיגע סעסיע פון צ. ק. דאַרף וועגען דעם אָננעמען אַ בעשלוס — פאָדערט צום סוף דימאַנשטיין.

הינטער דער מאַסקע פון יאַפּאַנער

ווי אַזוי מ'בעהאַנדעלט די כינעזער אין יאַפּאַן

דער קאָרעספּאָנדענט פון דער „פאָסישער צייטונג“ אין טאָקיאָ בריינגט אַ זעהר אינטערעסאַנטע כאַראַקטעריסטיק פון די פאָלקס שטימונגען, וועלכע הערשען איצט אין יאַפּאַן.

מען קאָן נישט זאָגען, שרייבט דער קאָרעספּאָנדענט, אַז די שטימונג ביי דער בעפעלקערונג איז אומעטום און אויטשליסליך אַ קריגעריש'ע, דער האָס צו די כינעזער געפינט אַנ'אויסדרוק אין דער גאַס, אין דער שולע, אויף דער סצענע און דערביי אין אַנ'אַפּענער און טיילמאָל אַפילו פאַנטאַסטישער פאָרם. אָבער אַ זייטיגער בעאָבאַכטער וועט מסתמא פון ערשטען בליק גאָרנישט בעמערקען אין דער אויפפיהרונג פון פאָלק.

די יאַפּאַנער, וועלכע האָבען געלעבט אין כינע, זענען מאַסענהאַפטיג געקומען אַהיים, אָבער אין יאַפּאַן קאָן מען נאָך געפינען זעהר פיל כינעזער מעהרסטענטיילס אין דער ראָלע פון וואַנדערנדיגע הענדלער, וועשער, געלד־וועקסלער. קיינער טשעפּעט זיי נישט, קיינער פערפאָלגט זיי נישט און מיר איז נישט בעקאַנט קיין פאַל פון שלעכט בעהאַנדלען אַ כינעזער. דאָס ערקלערט זיך טיילווייז דערמיט, וואָס אין יאַפּאַן איז נישטאָ קיין קלאַס פון דער בעפעלקערונג, וואָס זיינע זיטען זאָלען זיך אונטערשיידען פון די אויבערשטע שיכטען: די כאַראַקטער פון די אָרימסטע קלאַסען היטען אָפּ איינער געגען אַנדערען דיזעלבע העפליכקייט־צערעמאָניעס, וואָס זענען אָנגענומען אין די העכערע קלאַסען פון דער געזעלשאַפט. עס איז בעקאַנט אין יאַפּאַן די געשיכטע פון דעם ריקשע (אַ וועגעלע־פיהרער) און וועלאָסיפּעדיסט, וועלכע האָבען זיך צוזאַמענגעשטויסען אין גאַס, האָבען זיך גוט צושעדיגט און דאַן האָבען זיי זיך אויפגעהויבען און איינער פאַר דעם אַנדערען גענומען זיך לאַנג און העפליך ענטשולדיגען פאַר די אונפאָרזיכטיגקייט. אָט די געשיכטע איז זעהר כאַראַקטעריסטיש פאַר דעם יאַפּאַנער און אין לעבען קאָן מען זיך אויף שריט און טריט אָנשטויסען אויף פאַסירונגען, וואָס דערמאָנען דעם געבראַכטען אַנעקדאָט.

די אויסלענדער האָבען ליב צו רעדען וועגען דער אויסערליכער מאַסקע פון יאַפּאַנער, וואָס פערדעקט דעם פּוסטען אינהאַלט. אין דער ווירקליכקייט איז עס נישט אַזוי. הינטער דער יאַפּאַנישער מאַסקע ליגט שטענדיג בעהאַלטען די העכסטע העפליכקייט.

איצט האָט מען די כינעזער אָנגעהויבען צו פעראַכטען, די יאַפּאַנער האַלטען די כינעזער פאַר באַרבאַרען. דערפון נעהמט זיך זעהר פיל דערפון, וואָס לאָזט זיך מערקען אין די בעציהונגען צווישען די יאַפּאַנער און די כינעזער. דערביי זענען די יאַפּאַנער די אָפּטימיסטען. אָפּטימיסטיש זענען געשטימט אין יאַפּאַן אַלע: די רעגירונג, די אַרמעע, דאָס פאָלק. די יאַפּאַנער זענען זיכער אין זייער גערעכטיגקייט און אין זייער זיג און דערפאַר זענען זיי גרייט אויף אַלצדינג, אָבי זיך דערשלאָגען צום ציל, וועלכען זיי האָבען זיך געשטעלט אין כינע.

איז וואָס ווערט געטון פאַר יודען?

די הילפס־אַקציע פאַר אַרבייטסלאָזע אין פּוילען און די יודישע נויט

וואַרשע (יט"א) אין אָרגאַן פון „פע באנד פון די גמלת־חסדים־קאַסעס“, „זעלבסטהילף“ איז ערשינען אַנ'אַרטיקעל וועגען דער הילפס־אַקציע פאַר די אַרבייטסלאָזע אין פּוילען און די אויסזיכטען פון דער אַקציע פאַר די יודישע אַרבייטסלאָזע און פרנסה־לאָזע.

אין דעם אַרטיקעל ווערט צוו. אַנד. געזאָגט: „עס ווערט געפיהרט אין לאַנד אַ גרויסע אַקציע פאַר די אַרבייטסלאָזע יודען טראָגען ביי דורך די פערשידענע צוגאַב שטייערען, די וואָיעוואָדישע קאָמיטעטען קלייבען נדבות אויך ביי דער יודישער בעפעלקערונג. וואָס וועלען יודען דערפון האָבען? דער בעגריף אַרבייטסלאָזער קען אַזוי אויסגעבייטשט ווערען. אַז קיין יודען זאָלען דערפון כמעט נישט געניסען. סוט טאַקע אַזוי. למשל דער וואַיעוואָדישער קאָמיטעט אין ווילנע און 120 שוואַרצע אַרבייטער, וואָס זענען געווען בעשעפטיגט ביי לאַדעווע האָלץ פון די פליטען זענען אויסגעשלאָסען געוואָרען פון דער הילף, ווייל זיי זענען נישט געווען רעגיסטרירט אין קראַנקען־קאַסע.

אין וואַרשע און אין קראָקע איז מען נישט מחמר און מען פערברייטערט דעם בעגריף פון אַרבייטסלאָזע אויך אויף פרנסה־לאָזע.

גיט מען אַרויס פון דעם דאָזיגען פאָנד אין קראָקע פאַר יעדען קינד אין די שולען צו 20 גר. אויף בעשפּייזונג. פאַרוואָס געשעהט דאָס נישט אין וואַרשע, לעמבערג אָדער אין פּינסק למשל. פון וואַנען מען מעלדעט וועגען פאַלען פון חלש'ן פון הונגער צווישען די קינדער?

עס וואָלט געווען דאָס איינפאַכסטע, אַז אַ גרופּע פעראַנטוואָרטליכע טוער אין וואַרשע זאָלען אויף זיך נעהמען דאָס רעגולירען די אַלע פראַגען, וואָס זענען פערבונדען מיט דער דאָזיגער אַקציע מאַכען די נויטיגע אינטערווענציעס ביי די צענטראַלער קאָמיטעטען אין דער פּראָווינץ, וואָס זענען ספּעציעל געשאַפען געוואָרען פאַר דער דאָזיגער אַרבייט, מיטטיילען זיי וועגען די דערגרייכונגען אין דער אָדער יענער שטאָדט און דער עיקר, אויפקלערען דעם מלוכה'שען הילפס קאָמיטעט פאַר אַרבייטסלאָזע וועגען די ספּעציעלע בעדינגונגען און נויטען פון דער יודישער בעפעלקערונג.

און אפשר וואָלט מען צונויפגערופען די פערטרעטער פון די יודישע אַרבייטסלאָזע־קאָמיטעטען אין דער פּראָווינץ, זיך מיישב זיין וועגען די וועגען אויף וועלכע די אַקציע דאַרף זיין געריכטעט?

דער קאַמף געגען די רעוויזיאָניסטען

ראָבערט שטריקער'ס ענטפער אויפ'ן צירקולאַר פון דעם לאָנדאָנער ציוניסטישען עקזעקוטיוו

וויען. (יט"א) דער מיטגליד פון דער רעוויזיאָניסטישער וועלט עקזעקוטיווע און פון ציוניסטישען אַקציאָנס־קאָמיטעט אינגזש. ראָבערט שטריקער האָט פערעפענטליכט אין דער צייטשריפט „די נייע וועלט“ אַנ'אויספיהרליכען ענטפער אויף דעם לעצטען צירקולאַר פון דער לאָנדאָנער ציוניסטישער עקזעקוטיווע.

ראָבערט שטריקער שילדערט אין זיין אַרטיקעל די דיסקוסיע אין רעוויזיאָניסטישען לאַגער וועגען דער בעציהונג צו דער אַלגעמיינער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע און קומט צום פאָלגענדען אויספיהר: אַ דאַנק די בעשלוסען אין קאַלע זענען פעריבליבען אין רעוויזיאָניסטען־פערבאַנד די, וועלכע האָבען שוין מעהר נישט געקאָנט און נישט געוואָלט געהערען צו דער ציוניסטישער וועלט־אָרגאַניזאַציע, כדי מיטצואַרבייטען אויף דעם געביט פון פּאָזיטיווער, פּאָליטישער אויפקלערונגס־אַרבייט און ווירטשאַפטליכער אַרבייט אין גייסט פון הערצל־פּראָגראַם. נישט מיט'ן צוועק צו קעמפען געגען דער וועלט־אָרגאַניזאַציע, נאָר מיט דער שטרעבונג צו פּאָזיטיווער ציוניסטישער אַרבייט. די בעשלוסען פון קאַלע, וואָס וועלען פאָרגעלעגט ווערען צו בעשטעטיגען דער קומענדער רעוויזיאָניסטישער פּאַרטיי־קאָנפערענץ, האָבען פערהיט די וועלט־אָרגאַניזאַציע פון אַרויסטריט פון אַ געוואַלדיגער ציוניסטישער מאַסע און איבערהויפּט פון דער יוגענד. אַזוי אַרום איז אויסגעמיטען געוואָרען די בילדונג פון אַ נייער אונאָפּהענגיגער ציוניסטישער וועלט־אָרגאַניזאַציע, וואָס וואָלט אין די געשאַפענע בעדינגונגען געמוזט קעמפען געגען דער אַלגעמיינער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע.

אַנשטאָט אָבער געהעריג אָפּשאַצען די דאָזיגע פאַקטען און די אָבוועגדונג פון די גרויסע געפאַהרען איז די לאָנדאָנער עקזעקוטיווע אין דער איצטיגער טראַגישער לאַגע אַרויס מיט דער לאָזונג: קאַמף געגען די הערצל־ציוניסטען, געגען די רעוויזיאָניסטען“.

ראָבערט שטריקער קריטיקירט שאַרף אין ווייטערען טייל פון אַרטיקעל די האַנדלונג פון עקזעקוטיוו־מיטגליד ה' בערל לאָקער און פערענדיגט מיט די ווערטער: „עס איז נאָך נישט בעוואוסט, וואָס וועלען זאָגען דערצו די איבעריגע מיטגלידער פון דער עקזעקוטיווע. די רעוויזיאָניסטען וועלען אויף דער פּאַרטיי־קאָנפערענץ אָננעמען זייערע בעשלוסען און וועלען ערטיילען זייער ענטפער פאַר דער ציוניסטישער עפענטליכקייט.

אין טערקיי וועלען די יוד. שולען נישט דאַרפען רוהען 2 טעג אין וואָך

קאָנסטאַנטינאָפּאָל. (יט"א) די פעראָרדנונג פון דער בילדונגס מאַכט אין קאָנסטאַנטינאָפּאָל, אַז די מינדערהייט־שולען אין טערקיי זאָלען רוהען בלויז איין טאָג אין וואָך — פרייטאָג — האָט אַרויסגערופען אַ שטאַרקע עמפּערונג און איז בעצייכענט געוואָרען אַלס אַ פערגוואַלדיגונג פון דער קאָנסטיטוציע.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט האָט דער בילדונגס־מיניסטער פערעפענטליכט אַ מעלדונג, אַז די דערמאָנטע פעראָרדנונג איז אַרויסגעגעבען געוואָרען אָהן זיין וויסען און זי ווערט דעריבער אַנולירט.

די אָפיציעלע טערקישע טעלעגראַפען־אַגענטור „אַזשענס אַנאַטאַל“ האָט גלייך פערעפענטליכט אַ מעלדונג וועגען מבטל מאַכען די פעראָרדנונג, וואָס איז געווענדעט געגען די מינדערהייטען.

האַנדווערקעריי און האַנדעל

אויף דער וואָר

קאַמף מיט אומעהרליכער קאָנקורענץ

מיר האָבען שוין אויף דעם אָרט בעריהרט די פראַגע וועגען דער אונעהרליכער קאָנקורענץ וואָס עס פיהרען נישט דערפאַהרענע האַנדווערקער-מייסטער דורך דעם וואָס זיי מיידען אויס אַלערליי אָפּצאָהלונגען און זענען ממ"לא אין דער לאַגע צו פערקויפען ביליגער זייערע סחורות צוליב דעם קען דער האַנדווערקער, וועלכער מוז נאָכקומען אַלע עקזיסטירענדע פאָרשריפטען און פליכטען נישט נאָכקומען די קאָנקורענץ-פּרייזען און ס'קומט צו א מאַסענוויזער רואין פון די האַנדווערקער.

כדי זיך צו בעראַטען וועגען דעם דאָזיגען ענין איז זונטאַג פאָרגעקומען אַ גרויסע קאָנפע-רענץ פון 14 יודישע צעכען ביים אנטייל פון 80 פאָרשטעהער פון די דאָזיגע צעכען, בעת דער דיס-קוסיע וועגען דער דערמאָהנטער פראַגע האָט זיך פאָרגעשטעלט אַ מוראדיג בילד פון רואין און חורבן אין אַלע פאַכען. ס'האָט זיך ארויסגעשטעלט, אַז 75 פּראָצענט פון די האַנדווערקער זענען פער-אָרימט בין צו דער מדרגה, אַז ס'איז שווער צו רעדען וועגען דעם, צי דאָס זענען בכלל האַנד-ווערקער, קיין גוט סיטואירטע האַנדווערקער זענען בכלל נישט פערהאַן. די סיבה פון דער דאָזיגער לאַגע איז, ווי די רעדנער האָבען אָנגעוויזען, אָט טאַקע די דאָזיגע נישט עהרליכע קאָנקורענץ פון די „ווינקעל-מייסטערס", וועלכע האָבען נישט קיין שום פליכטען און קיין שום הוצאות און פערקאָנ-קורירען דעם מאַרק.

פערשידענע רפואות האָבען די רעדנער גע-געבען צו דער דאָזיגער מכה, אָבער קיין איינע פון די ארויסגעזאָגטע מיינונגען האָבען נישט געטראָ-פען אין ציל. קודם-כל האַנדעלט זיך וועגען דעם, אַז ס'זענען נישט פערהאַן צו דיספּאָזיציע קיין גע-נוגענדע מאַטעריאַלען וועגען דער דאָזיגער פראַגע, כדי צו וויסען ווי גרויס די אומגעריכטע מכה איז. ס'האָבען אויך נישט געקענט אָנגעוויזען ווערען קיין גענוג-ענטשפּרעכענדע מיטלען אין קאַמף מיט דער פּלאָג און דערפאַר האָט די קאָנפערענץ זעהר גוט געטאָן, אויב זי האָט קיין ענטגילטיגע בעשלוסען נישט אָנגענומען, נאָר האָט זיך בעגנוגענט מיט א רעזאָלוציע וועגען אָנהויבען א געזעלשאַפטליכען קאַמף מיט דער דאָזיגער אונעהרליכער קאָנקורענץ. ס'איז אויך בעשלאָסען געוואָרען צו זאַמלען די

וואָס יעדער סוחר און האַנדווערקער דאַרף וויסען

פערזיכערט אייערע אַרבייטער אין אַנשטאַלט צו פערזיכערן געגען אַנ'אומגליקס-פאַל

דאָס געזעץ פערפליכטעט יעדען אַרבייטס-גע-בער צוואַנגסמעסיג צו צאָהלען אין דעם פערזיכע-רונגס-אַנשטאַלט געגען אומגליקס-פאַלען פאַר זיינע בעשעפטיגטע אַרבייטער, אין פּרינציפּ איז נישט קיין אונטערשיד, צי עס ווערט בעשעפטיגט איין אַרביי-טער אָדער מעהר — אין יעדען פאַל דאַרף דער אַר-בייטער זיין פערזיכערט געגען אַ פאַרפאַל.

וועגען דעם ווייסט נישט אַ גרויסע צאָהל האַנד-ווערקער און קליינאינדוסטריעלער, דערייבער גע-שעהען פאַלען, אַז זיי ווערען איבעראַשט דערמיט וואָס זיי בעקומען מיטאַמאָל „וועזוואַניעס", אין וועל-כע עס ווערט פערלאַנגט צו בעצאָהלען פאַר אַ פאַר יאָהר צוזאַמען מיט פּראָצענטער און אויך טיילמאָל שטראָף. ס'קומט אויס אָפטמאָל צו בעצאָהלען אַ בעדייטענדע סומע.

אויסערדעם טרעפען זיך פאַלען פון אַנווענדען דורך דער פערזיכערונגס - אַנשטאַלט צו הויכע „סטאַווקעס" ביים בערעכענען דעם אָפּצאָהל, וועל-כער איז נישט ענטשפּרעכענד פאַר דעם בעטרעפען-דען וואַרשטאַט, דאָס הייסט, עס ווערט גענומען אין אַכט, אַז די געפאַהר פון אַנ'אומגליקס-פאַל אין דעם וואַרשטאַט איז גרעסער, ווי ער איז פאַקטיש אין דעם בעטרעפענדען וואַרשטאַט אָדער אונטערנעהמונג

די „סטאַווקע" פאַר יעדער אונטערנעהמונג ווערט בערעכענט לויט אַ טאַבעלע, וועלכע איז איינ-געטיילט אין קלאַסען און שטופען, לויט דעם ווי הויך עס איז די געפאַהר ביי דער אַרבייט אין גע-געבענעם וואַרשטאַט.

די האַנדווערקער און קליינאינדוסטריעלער דאַר-פען זיך גענוי בעקענען און רעגולירען דעם ענין אין זייערע וואַרשטאַטען.

ווענען שליסען אָפּמאַכען מיט לערן-יונגלעך

איינער פון די וויכטיגסטע פּונקטען אין צעכען-געזעץ איז, וואָס דער האַנדווערקער איז פערפליכ-טעט צו מאַכען אַ שריפטליכען אָפּמאַך מיט יעדען פון זיינע לערן-יונגלעך און צו רעגיסטרירען דעם אָפּמאַך אין דער האַנדווערקער-קאַמער, דער פּוֹעל-יוצא פון נישט רעגיסטרירען די לערן-יונגלעך דורך די יודישע בעל-מלאכות קען זיין זעהר אַ טרויערי-גער פאַר דער גאַנצער יודישער מלאכה, ווייל אַ לערן-יונגעל וואָס איז נישט רעגיסטרירט אין דער האַנדווערקער-קאַמער רעכענט זיך נישט אָפיציעל פאַר אַ לערן-יונגעל או וועט נישט האָבען דאָס רעכט זיך צו שטעלען צום עקזאַמען אויף אַ געזעל (טשעלאַדניק) און מילא שוין אַלס מייסטער, דער-ריבער דאַרפען אַלע האַנדווערקער שליסען אָפּמאַ-כען מיט די לערן-יונגלעך.

גלייכצייטיג דאַרפען אַלע יודישע האַנדווערקער דערפיהלען זייער פליכט לויט'ן צעכען-געזעץ און זאָלען שיקען זייערע לערן-יונגלעך אין די פאָר-דערגענצונגס-שולען. פאַר עובר זיין אויף די דער-מאָהנטע פאָרשריפטען דראָהט אַ שטראָף.

וואָס פאַר אַ פּאַטענט דאַרף מען אויסקויפען

8-טע קאַטעגאָריע דאַרף אויסקויפען אַ וואַר-שטאַט, וואָס בעשעפטיגט מעהר ווי 1 אַרבייטער ביז 4 אַרבייטער אָהן אונטערשיד סיי האַנדאַרבייט אָדער מיט אַ מאָטאָר.

7-טע קאַטעגאָריע: פון 4 ביז 9 אַרבייטער ביי האַנדאַרבייט און פון 4 ביז 7 אַרבייטער ביי קראַפט-אַרבייט.

6-טע קאַטעגאָריע: פון 9 ביז 15 אַרבייטער ביי האַנד-אַרבייט און פון 7 ביז 10 אַרבייטער ביי קראַפט-אַרבייט.

5-טע קאַטעגאָריע: פון 15 ביז 50 אַרבייטער ביי האַנדאַרבייט און פון 10 ביז 25 ביי קראַפט-אַרבייט.

די אייגענטימער ווערען נישט גערעכענט אַלס אַרבייטער ווען אַפילו עס זענען בעשעפטיגט עט-ליכע שותפים.

6 אַרבייטער ביז 17 יאָהר און עלטער פון 65 יאָהר ווערען ביי פּאַטענטען פערעכענט 2 פאַר איינעם.

האַנדווערקער וואָס אַרבייטען אַליין אָדער מיט 1 געדונגענעם געהילף אָדער מיט 1 מיטגליד פון דער פאַמיליע זענען פריי פון אויסקויפען אַ פּאַטענט, (און דאָס זעלבע איז אויך נוגע די קליין אינדוסטריע-לער אויבוואָהל די שטייער-מאַכט איז אין אַ אַנדערע מיינונג. עס איז אָבער שוין אַדורכגעפיהרט געוואָרען אַ פּראָצעס אין קרייז געריכט מיט אַ גוטען ערפאָלג.

האַנדווערקער וואַרשטאַטען זענען פריי פון אויס-קויפען אַ האַנדעלס פּאַטענט פון אייגענע אויסאַרבי-טונג, אויב דער פערקויף קומט פאַר אין זעלבען לאָקאַל ווי די אויסאַרבייטונג קומט פאָר.

ספּעציעלע פאָרמאַליטעטען פערלאַנגט זיך פאַר די האַנדווערקער, וואָס זענען אין יאָהר 1931 בע-שטייערט געוואָרען מיט אומזאַץ שטייער, נישט קוּ-קענדיג דערויף וואָס זיי האָבען געאַרבייט מיט 1 אַרבייטער אָדער אַליין.

די שטעפּער-כאַלופניקעס אָרגאַניזירען זיך

גרויסער מיטינג פון שטעפּער-כאַלופניקעס

דער איצטיגער קריזיס האָט אויך נישט אויס-געמיטען די שטעפּער כאַלופניקעס. די לעבענסבעדינ-גונגען זענען פשוט אומדערטרעגליכע, מען רייסט פון לוין אָהן אַ גרעניץ, מען דעקט מיט וועקסלען וועלכע ווערען קיינמאָל נישט געצאָהלט, קיין איין כאַלופניק איז נישט פערזיכערט אין קראַנקען-קאַסע, דער כאַלופניק זעהט אויס אין די אויגען פון אַר-בייטסגעבער שוין באַלד ווי אַ שנאָרער. ביי דיזעלבע בעדינגונגען לעבען אויך די מאַגאַזין-שטעפּער.

די דאָזיגע לאַגע האָט געצוואונגען די פאַך-קאָמיסיעס פון וואָלטשאַנסקע 19 און פון פאָלוד-נאָווע 4 געמיינזאַם אונטערצונעמען אַנ'אַקציע צו פערבעסערן די לעבענס-בעדינגונגען, דאָס ערשטע וואָס די קאָמיסיעס בעמען אונטער — אַ גרויסען מי-טינג פון אַלע כאַלופניקעס און מאַגאַזין-שטעפּער ווי ס'זאָל אַדומגערעדט ווערען די מעגליכקייטען פון פער-בעסערן די דאָזיגע לאַגע. עס זאָלען אויך אָנגענו-מען ווערען ענטשפּרעכענדע בעשלוסען. דער מיטינג קומט פאַר שבת דעם 2. יאַנואַר.

פון יודישע שניידער-צעך

דער יודישער שניידער-צעך (פּיעטריקאווער 20) ענטוויקעלט זיך זעהר גוט. ער צעהלט איצט 400 מיטגלידער, לעצטענס איז געגרינדעט געוואָ-רען אַ שניידערינס-סעקציע, וועלכע וואַקסט כסדר, ביים צעך עקזיסטירט אַ הילפס-פאָנד פאַר פעראָרימ-טע מיטגלידער, וועלכער האָט שוין אַרויסגעגעבען טויזענדער זלאָטעס, ס'עקזיסטירט אויך אַ הלוואות-קאַסע. ס'האָבען זיך שוין עקזאַמענירט און אויסגע-האַלטען דעם עקזאַמען אין דער האַנדווערקער-קאַמער 120 יודישע שניידערס.

וואָס פערלאַנגען די סוחרים-פעראיינען

די טעג איז פאָרגעקומען אַ צוזאַמענפאָהר פון די פּרעזעסען פון אַלע סוחרישע פעראיינען. עס איז בעשלאָסען געוואָרען אַרויסצוטרעטען צו דער רעגי-רונג מיט פאָלגענדע פערלאַנגען:

1) מען זאָל געזעצליך גאַראַנטירען, אַז די סוחרים, וואָס וועלען פיהרען אַ איינפאַכע בוכהאַל-טעריע, זאָלען געניסען פון די שטייער-הנחות, וואָס עס פיהרט איין די נייע נאָוועלע.

2) אַז אין די אויספיהרונגס-פאָרשריפטען פון פי-נאַנץ-מיניסטער צו דער נאָוועלע, זאָל מען בע-שטימען איינציגע קאַטעגאָריעס פעראיינפאַכטע בוכ-פיהרונג, כדי יעדער קאַטעגאָריע פון האַנדעל זאָל דאָס קענען פיהרען.

3) די אונטערנעהמונגען „סקופּ זאוואָראָווי" זאָל מען בעפרייען פון צו פיהרען האַנדעלס-ביכער.

4) סוחרים וואָס לאָזען פון סחורה אויסאַר-בייטען פערטיגע אַרטיקלען, ווי שיך פון לעדער, קאָנפעקציע פון מאַטעריאַלען, זאָלען צאָהלען אָבראָ-טאָווי אַזוי ווי דער האַנדעל.

5) מען זאָל וואָס שנעלער איינפיהרען, אַז דער אָבראָטאָווי זאָל ווערען געצאָהלט אין דער ערשטער קוועלע דאָס הייסט די פאַבריקאַנטען און אימפּאָר-טערען.

6) מען זאָל שוין פון נייאָהר אָן איינפיהרען אַ ריטשאַלט פאַר אַלע סוחרים וואָס זייער אָבראָט איז קלענער פון 50.000 זל. אַ יאָהר.

די דאָזיגע פערלאַנגען ווערען איבערגעגעבען דעם פינאַנץ-מיניסטער.

לאַנדווירטשאַפטליכע פּאָליטיק און די יודען

2. סטאַנדאַריזאַציע

נישט קיין קלענערע פּלאָג פאַר דער יודישער בעפעלקערונג איז די סטאַנדאַריזאַציע פון לאַנד-ווירטשאַפטליכע פּראָדוקטען ביים אַרויספיהרען זיי פון לאַנד, וועלכע זאָל איצט איינגעפיהרט ווערען ביי אונז אויף אַ געזעצליכען אופן. מיר זענען אין גרונד גענומען נישט קיין געגנער פון דער סטאַנ-דאַריזאַציע, אויב זי איז צוגעפּאַסט צו די ווירקליכע מעגליכקייטען. ביי אונזערע אָבער בעדינגונגען איז דאָס איינפיהרען די סטאַנדאַריזאַציע אויף אַ שנעל-לען אופן און נישט בעריקזיכטענדיג, צי די געגעבענע לאַנדווירטשאַפטליכע פּראָדוקטען זענען שוין רייף צו איינפיהרען איינהייטליכע עקספּאָרט-נאָרמען זענען אַ שעדליכע פערשיינונג.

אויסער דעם וועט די סטאַנדאַריזאַציע אָהן אַ שום ספק בעדייטענד פערשאַרפען די סאָציאַלע פראַגע ספּעציעל פון דער יודישער בעפעלקערונג, דערביי וועלען די תּוצאות פון דער סטאַנדאַריזאַציע פאַר דער לאַנדווירטשאַפט זיין גאַנץ פּראָבלעמאַטישע

מען דאַרף אונטערשטרייכען, אַז אין אַלגעמיין גענומען איז די סטאַנדאַריזאַציע (דאָס פעראייניהייט-ליכען פון די געגעבענע פּראָדוקטען אָדער אויס-אַרבייטונגען און איינשטעלען אַנ'איינהייטליכע מאָס, פערפּאַקונג א. אַז. וו.), אַ נייע און זעהר קאָמפּלי-צירטע דערשיינונג אַפילו אין די פאָרגעשריטענע לענדער. עס איז זעהר כאַראַקטעריסטיש דער פאַקט, אַז ביים איצטיגען טאָג האָט נישט איינגעפיהרט פראַנקרייך, וועלכע שפּילט איינע פון די אָנגעזע-הענסטע ראָלען אינ'ם אינטערנאַציאָנאַלען סחורות-פערקעהר, קיין איין מלוכה-סטאַנדאַרד. בלויז די אַזוי גערופענע פּראָפעסיאָנעלע סינדיקאַטען, וועל-כע גרופּירען אַרום זיך עקספּאָרטערען פון געוויסע אַרטיקלען, אויסגעאַרבייט אין די בעזונדערע דעפּאַר-טאַמענטען אין פראַנקרייך, האָבען זייערע מאַרקעס, וועלכע זענען רעגיסטרירט אַלס האַנדעלס-מאַרקעס אויך אין האָלאַנד, דענעמאַרק און בעלגיע ווערען די סטאַנדאַרדען בעאַרבייט און איינגעפיהרט אויף אַ פרייוויליגען אופן דורך, די סינדיקאַטען און קאָאָ-פּעראַטיוון, געגרינדעט דורך די פּראָדוצענטען און עקספּאָרטערען. דאָס זעלבע לאָזט זיך אויך זאָגען וועגען די פעראייניגטע שטאַטען פון צפון-אַמעריקא וואו די סטאַנדאַריזאַציע ווערט דורכגעפיהרט דורך די פּריוואַטע-אָרגאַניזאַציעס. וואָס שייך ענגלאַנד, איז ערשט מיט צוויי יאָהר צוריק אַרויסגעגעבען גע-וואָרען אַ סטאַנדאַריזאַציע-געזעץ בנוגע קוואַליפיצי-רען אַ רייהע לאַנדווירטשאַפטליכע פּראָדוקטן. אויך זייער שפּעט בעוויזען זיך סטאַנדאַריזאַציע-געזעצען אין אַנדערע אייראָפּעאישע מלוכות, פון וועלכע די גרעסטע צאָהל סטאַנדאַרדען האָט איינגעפיהרט אפשר סאָוויעט-רוסלאַנד, וואָס איז ביי די דאָרטיגע פערהעלטנישען אַ זעלבסטפערשטענדליכקייט.

אין פּוילען, דאַגעגען, קומט פאַר די סטאַנדאַ-ריזאַציע אויף זעהר אַ כאַראַקטעריסטישען אופן, ווייל יעדער אַרטיקעל ווערט אויף אַנ'אַנדערן סמך סטאַנדאַריזירט: איין אַרטיקעל איז פערבונדען מיט דער צאָל-חזרה, דאָס צווייטע — מיט דעם אַרויס-פיהר-צאָל, די קאָנטראָל פון געוויסע אַרטיקלען ווערט דורכגעפיהרט דורך די האַנדעלס-קאַמערן, פון די אַנדערע אַרטיקלען — מצד די האַנדעלס-קאַ-מערן און די לאַנדווירטשאַפטליכע קאָאָפּעראַטיוון.

די פעראַנטוואָרטליכע פאָרשטעהער פון ווירט-שאַפטליכען לעבען האָבען שוין נישט איינמאָל אָנגע-וויזען אויף דער געפאַהר, וועלכע דרינגט אַרויס פון דער צו שנעלער קאָנצענטראַציע פון עקספּאָרט און דעם קינסטליכען אַרויסרוקען פון געוויסע ווירטשאַפטליכע גרופּירונגען מיט'ן שאָדען פון אַנ-דערע גרופּירונגען און דאָס קינסטליכע אַנערקענען פון געוויסע גאַנץ פערשידענע פּריווילעגיעס בלויז געוויסע פירמען פון מסחר. הויפּטזעכליך גיט זיך שטאַרק צו פילען דאָס פעלען פון אַנ'איבערגאַנגס-עטאַפּ, וואָס עס פעראורזאַכט גרויסע שאָדענס גע-וויסע צווייגען פון מסחר, ווי דאָס האָט פּאַסירט צ. ב. ש. ביים עקספּאָרט פון פעדערען, איבעריגענס ווערט נישט גענומען אין אַכט ביי דער ראַציאָנאַ-ליזירונג פון אַ רייהע צווייגען פון אונזער עקספּאָרט די פינאַנסיעלע אָפּהענגיגקייט פון אונזער עקספּאָרט מצד אויסלענדישע פירמעס, וועלכע גיבען אָפט אָן דעם טאָן אונזער מסחר און הויפּטזעכליך דעם אַרויס-פיהר.

די סטאַנדאַריזאַציע, פאָדערען גרויסע טעכני-שע אינוועסטיציעס און אַ ספּעציאַליזירטען, טייערן פּערזאָנאַל. דערביי קאָן זי מיט דערפאָלג בענוצט ווערען בלויז אין געוויסע צווייגען פון דער פּראָ-דוקציע. דאָס איינפיהרען איצט די סטאַנדאַריזאַציע פון לאַנדווירטשאַפטליכע פּראָדוקטען, בעדייט דאָס איבערשפּרונגען אַגעוויסען ענטוויקלונגס-עטאַפּ, פאַר וואָס די נאַציאָנאַלע ווירטשאַפט אין געגעבע-נעם לאַנד מוז אָפּט זייער טייער בעצאָהלען.

אין געוויסע ווירטשאַפטליכע קרייזען, פעראינ-טערסירט אין עקספּאָרט, איז אַרויסגעזאָגט געוואָרען דער געדאַנק, אַז עס וואָלט געווען זייער וואונשענס-ווערט, אַז אַלס איבערגאַנגס-עטאַפּ ביים אָרגאַניזי-רען די עקספּאָרט-סינדיקאַטען, זאָלען דינען די רעגי-יאָנאַלע סינדיקאַטען, וועלכע זאָלען בעשטעהען פון שוואַכע פירמעס מיט אַ לאַנגיעהריגער פּראַקטיק אויף דעם געביט.

אַ בעזונדער'ס שאַרפען שטרייט רופט אַרויס דער פּונקט פון סטאַנדאַריזאַציע-געזעץ, וועלכער רעדט אַרום די פראַגע פון קאָנטראָל מצד דער רעגירונג איבער דעם צופּאַסען זיך צו די פאָר-שריפטען. די האַנדעלס-קאַמערן האַלטען, אַז די קאָנטראָל איבער'ן אויספיהרען דעם סטאַנדאַריזאַציע געזעץ דאַרף ווערען אָנגעטרויט דעם האַנדעלס-מיניסטעריום, וואָס איז בערופען צו בעשיצען דעם עקספּאָרט. די לאַנדווירטשאַפטליכע אָרגאַניזאַציעס, דאַגעגען, פאָדערען, אַז די קאָנטראָל זאָל זיך גע-פינען אין די הענט פון מיניסטעריום פאַר לאַנדווירט-שאַפט, מאָטיווירענדיג דאָס דערמיט, אַז די סטאַנדאַ-ריזאַציע פון די אַרויסגעפיהרטע פּראָדוקטען איז ענג פערבונדען מיט דער פּראָדוקציע און מיט איהר אויסבעסערונג.

עס איז נאָך כדאי צוצוגעבען, אַז דאָס סטאַנ-דאַריזאַציע געזעץ זעהט פאַר דאָס איינפיהרען פון אַ ספּעציעלען רעגיסטער פון די עקספּאָרטערען פון סטאַנדאַריזאַציע-אַרטיקלען, וועלכע עס וועט פיה-רען דאָס האַנדעלס-מיניסטעריום און זייער שאַרפע שטראָפען (ביז קאָנפיסקירען די סחורה) פאַר נישט צופּאַסען זיך צו די סטאַנדאַריזאַציע-פאָרשריפטען.

ם. גאָלדשטיין.

פון האַנדווערקער-פערבאַנד

(פּאָלודניאָווע 4)

מיר טיילען מיט דאָס, דאָס שידס-געריכט ביי דער צענטראַלע האָט בעגונען איהר טעטיגקייט. שידס געריכטען קומען פאַר יעדען דאָנערשטאָג.

* * *

צוליב דער פערברייטערטער טעטיגקייט פון דער צענטראַלע האָבען זיך די אויסגאַבען פערגרעסערט און אַזוי ווי די איינציגע פינאַנסיעלע אונטער-לאַגע פון דער צענטראַלע איז דער מיטגלידס-ביי-טראַג, פאָדערען מיר אייך אויף צו צאָהלען דעם ביטראַג פונקטליך.

* * *

אין קלוב פון פערבאַנד זענען טעגליך אויס-געלייגט די לאָדזער טאָג צייטונגען אין יודיש און פּויליש פאַר די מיטגלידער.

* * *

די קאַנצעלאַריע מאַכט בעקאַנט, דאָס אַזוי ווי ייעדעס יאָהר ווערט אויך היי יאָהר אויסגעקויפט פּאַטענטען פאַר די מיטגלידער. מיר בעטען די מיט-גלידער אויסצוקויפען די פּאַטענטען דורך דער קאַנ-צעלאַריע, כדי צו פערמיידען אונאַנגענעהמליכקייטען אין צוזאַמענהאַנג מיט די פערשידענע געזעצען. דער טערמין פון אויסקויפען ענדיגט זיך דעם 31. ד. ח. און ווי מיר זענען אינפאָרמירט וועט דער טערמין נישט פערלענגערט ווערען.

* * *

צעכען און סעקציעס וואָס ווילען האָבען אַ צימער אויף צוזאַמענקונפטען, ווערען געבעטען וועגען דעם מעלדען שריפטליך אין קאַנצעלאַריע פון פערבאַנד מינדעסטענס 3 טאָג פאַר דער פערזאַמלונג.

שווערער קריזיס אין דיאמאנטען-האנדעל אין אנטווערפען

פערצווייפעלטע לאגע פון די יודישע עמיגראנטען

איהר האט אוודאי געהערט, אז ס'איז פערהאַן אין אַנטווערפּע וואַזאַ אָרט וואו „מ'שאַרט דיאַמאנטען מיט לאָפּאַטעס", נעהם איך מיר צייט — צייט איז טייער אין אַנטווערפען — און בעשרייב אייך דאָס שענקעל".

אין אַ רעש'יגער גאַס נישט ווייט פון גרויסען באַהן-הויף מיט קלינגענדיגע טראַמווייען און רעש'יקע אויטאָס, געגען איבער די אייזערנע לאַנגע בריק, געפונט זיך אַ קליין הייזעל, — וואָס זעהט אויס צווישען די גרויסע שכנים ווי אַ ליליפוט, און אויפ'ן הייזעל הענגט אַ גרויס שילד מיט גאָלדענע בוכשטאַבען אין דער פלעמישער שפראך מיט'ן נאָמען „פרייע דיאַמאַנט-האַנדעל" דאָס רופט מען מיט'ן קורצען, נאָמען „דאָס שענקעל" (דאָס קרעטשמעלע).

א יוד. א גרינער, קומענדיג קיין אנטווערפען אין די אויסגערופענער בריליאנטען-שטאט. שוין אין דער אַלטער היים הערט מען פלאי פלאים פון „אנטווערפענער גליקען", אז ס'איז פאראַן א שטאָט וואו מ'שאַרט פשוט אויף די גאַסען דאָס געלד וואו ס'איז פאראן דיאמאנטען און בריליאנטען „אשר לא יספר מרוב". א יוד א למד; נאָך דערצו אנ'עקשן, טוט זיך אנ'עצה. וואָס איז ער דען ערגע פון זיינע בעקאנטע — די ערשטע פיאָנערען, וואָס האבען זיך צוגעשלאגען צו דעם דיאמאנט. ער דרייט זיך ארום מיט דער לאנגער קאפאטע, דעם רעגענשירם אין דער האנד מיט'ן רונדען ירושלים-קאפעלוש, ווי א שדכן אין א קליין שטעטעל וואָכענלאנג אין דרויסען מחוץ למחנה, פאר דעם „שענקעל" דאָרט וואו עס לויפען ארום אין די טויזענדער אנדערע „מנחם-מענדעלס" פון „שענקעל", צו דער בערזע און אומגעקעהרט, נוצט אויס זכות-אבות, ביז ער האָט די זכיה צו ווערען, בשעה טובה ומוצלחת, א שענקעל מענש. דאָרט צו זיין א יוצא ונכנס, א היימישער, א אייגענער. ער בעקומט א פאָרטפעל אָנגעהאנגען אין א קייט. וואָס איז באהעפט צו א קנאָפּ, — א מין פערזיכערונג פאר גנבה ואבדה — אָבער נישט חס-ושלום פאר גזלה און שפיכת-דמים, — אַ צווענגעל, א שפאקטיוו-גלאָז, לערנט זיך אויס זאָגען דעם „שפרוך" פון יעדען אָפּגעשלאָסענעם געשעפט דעם מזל ברכה, וואָס פערפליכטעט דעם מוכר די סחורה צו געבען און צו דערזעלבער צייט, דעם קונה נישט חרטה צו האָבען. האָט זיך געמעהרט די צאָהל מיטגלידער פינ'ם „שענקעל" נאָך מיט א פאַרשוין. זיכער שפּאַצירט ער איבער'ן זאַל מיט א געפלאָכטענער

(פון אונזער קארעספאנדענט)

צווייזייטיגער גאָלדענער קייט איבער'ן וועסטעל, די הענד אין דער טאש, דעם קאָפּ אין דער הויך, נישט האָבענדיג מעהר מורא פאר דעם עקזעקוטאר פון די הויכע שטייערן „מאַיאַנטעקאווי", „דאַכאדאָווי", „אַבראַטאָווי" אין דער אַלטער היים געפּטר'ט די פערפליכטונגען פון וועקסלען-פּראָטעסטען א. ד. גל. געוואָרען א פרייער מענש א מיטגליד פון „פרייען דיאמאַנט-האַנדעל".

א נייע מדינה, א נייע שטאָט, נייע מענשען, נייע גזרות, נייע טמאָטען, נייע רעכט וואָס זענען געשאַפען פאר דעם פרישען עמיגראַנט און האָבען זייער גילטיגקייט נאָר מכאן—ולהבא... עס זענען אויך דאָ דיאמאַנט-קלובען אין בערזע, פאר'ן דיאמאַנט-האַנדעל. אָבער דאָרט קומען נאָר די גרויסע „קאַרפּען-קעפּ", אויסגעגרינטע אויסגעליי-טערטע, וואָס זענען שוין דורכגעגאַנגען... דעם פאַרבעריייטונגס-קורס, מיטגעמאַכט די „עב'דת הכשרה", „עולה לגדולה" געווען, געוואָרען אמת'ע דיאַמאַנטערן מיט'ן קנאַק אין מיר האָבען דאָך אַ כלל אַז — „במקום שבעלי תשובה עומדים — אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד". דער קלאַסען-אונ-טערשיד צווישען די אַרבייטער אין דיאמאַנט פאַך האָט אויך אַנגענומען די זעלבע פאָרמען, די עפּי-דעמיע פון יחסות און גרויסקייט האָט זיך אויך דאָ פערשפּרייט צווישען די קליווערס, שניידערס, שלייפערס און דענערס. יעדער האָט געמיינט, דאָס ער איז דער גליקליכער, ער האָט דעם רעכטען שאַנס. אָבער אין אמת'ן איז דער קליווער געווען פון אַלע דער קעניג. מעמיר תלמידים געווען בנים-ובני-בנים פון וועלכע ער האָט גענומען צו כוי-זענדער האָלענדישע גילדען פאַר שכר-למוד, די עלטערן האָבען אין דער היים אַ משכן פערזעצט, יונגעלייט די נדנים אוועקגעגעבען צו לערנען קליווען אין אנטווערפּע.

ויהי ערב ויהי בוקר, געוואַקסען איז די צאָהל פון די קליווערס ביז דער סוף איז א טרויעריגער, דער קליווער האָט געמוזט נעהמען דעם וואַנדערשטאַק אין דער האַנט עמיגרירען אין אַנדערע מדינות א טייל ווערען קליווערס פון שוואַרצע דיאמאַנטען .. (קויהלען - גרובען) אין

שאַרלעראָ (בעלגיען). אָפּגעאַרבייט אַ צייט אונ-טער דער ערד איז ער א צובראָכענער אויסגע-מאַטערטער צוריקגעקומען קיין אַנטווערפּען. פון צוריקגעהן צום קליווען איז אָבער קיין רייד נישטאָ — אַ היים פאַהרען איז אַ חרפּה און צו וואָס? דעם נדן אויפגעגעסען — בלייבט גאָר איין עצה, זוכען ערגעץ אנדערש גליק, פאַר די לעצטע הינדערט פראַנק, וואָס ער האָט מיט שווייס אָנגע-הערעוועט אין די קוילען-גרובען — האָט ער גע-קויפט אַ שיפס-קאַרטע און אָהן אַ „זייט-געזונד" פערלאָזט אַנטווערפּען, — אַנדערע האָבען זיך גע-נומען צו דער פרנסה פון גאַסען הענדלער מיט זאָקען, קראַוואַטען און אַנדערע קלייניגקייטען.

דער קריזיס אין דימאַנט פאַך, וואָס פון איהם איז אָפּהענגיג דער עקאָנאָמישער עקזיסטענץ פון אַלע קליינהענדלער און מעקלערס, האָט אויך די גרויסע נישט ווייניגער געטראָפען.

די אַרבייטסלאָזיגקייט און נויט, וואָס לאָזט זיך שטאַרק פיהלען אין די אָרימע יודישע שטאָט-קוואַרטאַלען, האָט זיך אויך אַריינגעכאַפּט דורך די הויכע פענסטער אין די פּאַלאַצען פון די גרוי-סע אמת איז, אַז אַנטווערפּען איז א שטאָט פון בריליאַנטען, אָבער די בריליאַנטען וואַלגערן זיך נישט אַרום אין די גאַסען, נאָך מעהר, אָפטמאָל ליגען זיי אַפילו נישט אין פאָרטפּעלען. די פינ-קעלנדיגע שטיינדלעך, וועלכע האָבען בסך הכל מיט עטליכע טעג צוריק געוואַרימט זיך אין זייערע בוזימס, האָבען זיי פאַר גראָשען פערקויפט, כדי צו האָבען אַ לאָבען ברויט, און שטוב אַריין צו ברענגען, און די פיין אויסמעבלירטע צימערען, וואו דער הונגער שרייט אַרויס פון יעדען ווינ-קעלע ווייל סך-הכל, וואָס איז דען דאָס דער דיאַמאַנט האַנדעל, ווי נישט א בלינדער שפּיל, א ראָ-לעטקע-דריידעריל, א מנחם-מענדעל'דיגע פרנסה, אַזוי ווי אַלע אַנדערע פרנסות ביי יודען, און דאָס קלענסטע ווינטעלע, פּאָליטישע אומרוהיגקייט אָדער עקאָנאָמישער קריזיס וואַרפט זיי אום אינגאַנצען.

שווערע טעג לעבט איבער דאָס היינטיגע אַנטווערפּען.

שמואל האלענדער.

אמעריקאנער פאליציי ווערט געשולט פאר גאַז-אנגריפען

א פאליציי-אפטיילונג אין גאַז מאסקעס

די יודישע בעפעלקערונג אין ירושלים

איז געשטיגען אויף קנאַפּע 18 טויזענד מאַן

ירושלים (יט"א) לויט די לעצטע אויסרעכע-נונגען אויפ'ן סמך פון דער פאָלקס-צעהלונג, וואָס זענען נאָך ביז איצט אָפיציעל נישט פערעפענטליכט געוואָרען, בעשטעהט די בעפעלקערונג פון ירושלים, וואָס צעהלט 80.526 איינוואוינער, ווי יט"א ווערט געוואָהר, פון 51.300 יודען, 19.850 מוזולמענער און 19.000 קריסטען.

אין משך פון די 9 יאָהר זייט דער פאָלקס-צעהלונג פון יאָהר 1922 איז די יודישע בעפעלקע-רונג פון ירושלים געשטיגען מיט קרוב 17.500 פערזאָן, בעת די מוזולמענישע בעפעלקערונג איז פאַר דער צייט געשטיגען מיט 6.500 פערזאָן און די קריסטליכע מיט 4.500 פערזאָן.

אין יאָהר 1922 האָבען דעם צווייטען אָרט לויט דער צאָהל איינוואוינער אין ירושלים פער-נומען די קריסטען, איצט אָבער פערנעמען שוין דעם צווייטען אָרט נאָך די יודען די מוזולמענער. אין יאָהר 1922 האָבען יודען געהאַט אין ירושלים אַ מעהרהייט פון 5.859 איבער די מוזולמענער און קריסטען צוזאַמען. איצט איז דער איבערגעוויכט פון דער יודישער בעפעלקערונג געשטיגען ביז 12.450.

אויב מען וואָלט אַריינגערעכענט אויך די איינ-וואוינער פון געוויסע פאָרשטעט, וואָלט די יודישע בעפעלקערונג פון ירושלים געשטיגען ביז 60.000.

הגם די יודען בילדען אין ירושלים אַנ'ענט-שידענע מעהרהייט איז אָבער דער בירגערמייסטער פון ירושלים דער מוזולמענער, ראגהעב ביי נאשאַ-שיבי.

מאַשינען-לעכער
ווערען אָנגענומען אויסצינייען ביי
ג. נאַרדמאַן, שרודמיעסקאַ 8

קלעפּסידרעס
צו זעהר בילינע פרייזען
נעהמט אַן די דרוקעריי פון
„נייעם פאַלקסבלאַט"
די קלעפּסידרעס ווערען אין משך פון 1 שעה אויסגעפערטיגט
און פונאַנדערגעקלעבט איבער דער שטאָט.

איבערלעבענישען פון אַ שוואַנגער פרוי

געשילדערט פון אַ דייטשע שריפטשטעלערין

געקומען אָבער איז נאָר איינס — ס'איז גע-קומען דאָס קינד מיט'ן ערשטען אָנזאָג, אַז עס לעבט און וויל לעבען.

אויפ'ן פינפטען חודש האָט דאָס קינד געמאַכט די ערשטע בעוועגונג אין בויך. פון דער דאָזיגער בעוועגונג האָט זיך אָלגאַ אַזוי שטאַרק דערשראָקען, אַז עס האָבען איהר גענומען קריכען די אויגען פון קאָפּ.

„די זאַך", הייסט עס, לעבט, „די זאַך" בע-וועגט זיך, מען קאָן עס שוין אַפילו אָנטאַפּען מיט די הענד און עס איז שוין נישטאָ קיין רעטונג, וואו הין אָלגאַ זאָל נישט לויפען — וועט שוין „די זאַך" נאָך איהר נאָכלויפען און פערפאָלגען זי.

האָט אָלגאַ פאַר גרויס שרעק אָנגעהויבען מיט רציחה קנייפען און קראַצען מיט די נעגעלדיגע פינ-גער דעם בויך איהרען, ווי זי וואָלט וועלען אויס-קראַצען פון איהם דאָס קינד, וואָס פאָדערט שוין רעכט אויף לעבען.

די נאַטירליכע מוטער-געפיהלען פערוואַנד-לען זיך ביי איהר אין מאָרד- און זעלבסטמאָרד-געפיהלען.

אַזוי, יעדענפאַלס, שילדערט אונז די פערפאַ-סערין די איבערלעבונגען פון איהר העלדין (צי אפשר די אייגענע), ווען זי דערשפירט צום ערש-טען מאָל די סיגנאַלען פונ'ם קומענדיגען ערש-טען קינד.

לייענענדיג אַט אַזעלכע און ענליכע שילדע-רונגען פון אַ פרוי ווערען אַ פרוי, הויבט מען זיך אָן צו וואונדערן, ווי גייך דער מאָדערנער פרוי איז געלונגען צו בעפרייען זיך פון יעדען מוטער-גע-פיהל און מוטער-אינסטינקט.

אַנ'אַמאָליגע פרוי, אַ פרוי פון פאַר דער מל-חמה-תקופה, פלעגט דאָך ערשט אין איהר מוטער-שאַפט דערשפירען דעם ריכטיגען ציל פון איהר לעבען און איהר נאַטירליכע עקזיסטענץ-בערעכטי-גונג, און אויב אַנ'אַמאָליגע מוטער-פרוי פלעגט אין משך פון איהר שוואַנגערשאַפט זיך צוריקצ-יהען פון דער געזעלשאַפט און ווערען עטוואָס שע-מעוודיג, פלעגט עס זיין נישט אַזוי צוליב דעם עצם שוואַנגערשאַפט איהרער, נאָר צוליב דעם אודנאָך פון איהר שוואַנגערשאַפט, ווייל אַ פרוי, שעהמט זיך בטבע, ווען די הבר'טעס איהרע און אַנדער'ע מענער קאָנען איהר חושד זיין, אַז זי האָט געוויסע בעציהונגען מיט אַ געוויסען מאַן. און שוואַנגערשאַפט איז דאָך דער בולט'סטער בעוויז פון אַט אַזעלכע בעציהונגען...

אָבער די מאָדערנע פרוי האָט. לאָזט זיך אויס. פערביטען דעם נאַטירליכען געפיהל פון בושה אויף דעם אומנאַטירליכען געפיהל פון שרעק פאַר דער שוואַנגערשאַפט, פון וועלכער זי וואָלט וועלען וואָס גיכער פטור ווערען.

ערשט צום סוף פונ'ם בוך כאַפּט זיך די פער-פאַסערין, אַז זי האָט שוין צופיל וואולגאַריזירט די אַנטי-מוטער-געפיהלען פון דער מאָדערנער בע-פרייטער פרוי און זי קעהרט אום דער העלדין פון איהר ראָמאַן דעם אורשפרינגליכען מוטער-אינסטינקט און דעם נאַטירליכען מוטער-שטאָלץ.

„צי ווייסט דען כאָטש איינער פון אייך (מאַנס-ביל), וואָס עס הייסט אַזוינס אויסטראָגען אַ קינד"! הויבט שוין אָן די פרוי דאָקטאָר אלגאַ קאַלוויאוס-לענץ טענה'ן צו איהרע פריינד, „צי ווייסט דען עמיצער פון אייך, וויפיל שרעק עס לעבט איבער אַ פרוי אין משך פון די ניין חדשים און וויפיל ליבע עס וואַקסט נאָכדעם אַרויס פון אַט דער שרעק? קאָן דען עמיצער פון אייך איבערלעבען ... פרוי, וואָס האַלט אין איין טראַכטען, צי דאָס קינד זאָל חלילה נישט געבוירען ווערען בלינד אָדער קרים און ווער פון אייך קאָן בעגרייפען יענעם העכסטען גליק, ווען דאָס קינד ווערט געבוירען געזונד אויף אַלע אבר-ים! ווען איך דערמאָהן זיך אָבער אין וואָס פאַר אַ וועלט איך פיהר אַריין מיין קינד — הויב איך זיך אָן צו שעהמען, וואָס איך קאָן נישט די וועלט ענדער'ן און זי בעסער מאַכען".

אַט אַזוי טענה'ט די פרוי קאַלוויאוס-לענץ, און זי איז שוין אויפ'ן ניינטען חודש און שפירט שוין אַלע צוקונפטיגע פרייד און לייד פון אַ מוטער.

עס הויבט אָן אין איהר רעדען נישט נאָר דער נאַטירליכער מוטער-אינסטינקט, נאָר אויך די איבערנאַטירליכע ליבע איהרע צו דעם אַרימען פּראָ-לעטאַריער, וועלכען זי האָט צופעליג בעגעגענט אויף איהר זומער-וואוינונג, און וועלכער האָט איהר צופעליג איינמאָל אַ זאָג געטון, אַז אַלץ אין לעבען מוז האָבען אַ געוויסען זין און ציל און אויב דער דאָזיגער זין פעהלט — איז קיין שום זאַך, ווי שוין עס זאָל נישט זיין — נישט ווערט די עקזיסטענץ-בערעכטיגונג.

אַט די דאָזיגע פראַזע פונ'ם צופעליגען פעלד-אַרבייטער האָט דער לאַנג-יעהריגער דערציהערין פון אַ נייעם דור בעפרוכפּערט מיט אַ נייעם זין און אינהאַלט, פונקט, ווי איהר צופעליגע הייראַט מיט ד"ר קאַלוויאוס האָט זי ערשט אין צעהן יאָהר אַרום נאָך דער חתונה בעפרוכפּערט מיט נאַטירליכע מוטער-אינסטינקטען און מוטער-שרעק.

בעגייסטער'ט פון אַט די דאָזיגע צוויי געפיה-לען — איז פרוי דאָקטאָר אלגאַ קאַלוויאוס-לענץ אַוועק אין שפּיטאָל ווער'ן מוטער, כדי נאָכדעם צו קאָנען ווער'ן ווידער אַמאָל אַ דערציהערין פון אַ נייעם דור, אָבער שוין מיט מעהר אינהאַלט און זין.

און אַט דאָס אייגענטליך איז דער הויפּט-אינהאַלט און הויפּט-זין פונ'ם אויבענדערמאָהנטען בוך מיט'ן סענסאַציאָנעלען נאָמען „9 חדשים", וואָס די גאַנץבעגאַבטע שריפטשטעלערין הילדע מאַריע קאַוז האָט לעצטענס אָנגעשריבען.

(סוף).

ד. טשאַרני.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבן

נייער פאלקסבלאט

דינסטאג 29 דעצעמבער
ימ טבת תרצ"ב

זון-אויפגאנג 7.45
זון-אונטערגאנג 3.26

פון האנדעלס-געריכט

דער פירמע „לאנדסבערגער, זיטענפעלד און רעדעל" (נארוטאוויטשא 6) איז אין סעפטעמבער פ. י. פערעפענטליכט געווארן אנ׳אופאדלאשש.

דעם 9. אקטאבער ד. י. האבען די געפאלענע פארגעלעגט צו רעגולירען די חובות אויף 15 פראצ. אויסצוצאהלען אין 3 ראטעס. נעכטען האט דאס געריכט די רעגולאציע בעשטעטיגט, און די געפאלע־נע איז צוריקגעגעבען געווארן די סוחרישע עהרע.

* * *

אין שייכות מיט דעם אופאדלאשטש פון יאנאס שווארץ (נאוואמיעסקא 19) איז געגעבען געווארן א צווייוואכענדיגער צוגאב־טערמין.

* * *

וועגען דעם אופאדלאשטש פון אדאלף באנקיעט (פעטריק. 82) איז נאמינירט געווארן אלס סינדיק אדוו. רומאשעוויטש.

* * *

צום אופאדלאשטש פון דער פירמע „כריסטיאן אדאלף קראוזע" אפּרעטור (אלטע וואולטשאנסקע 12) איז אדוו. פיינבערג נאמינירט געווארן אלס סינדיק.

חתונה־געסט עפנען אויף א ווייַן־געשעפט

און „נעמען" זיך משקה וויפיל זייער הארץ גלוסט...

צווייטע גנבה אין ליבערמאנ׳ס וויין־געשעפט

ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט איז מיט א וואך צוריק אויסגעפיהרט געווארן א גנבה אין ליבערמאנ׳ס וויין־געשעפט (פּולנאצנא 10).

שבת צו נאכט האבען די גנבים געמאכט א צווייטען „וויזיט" אין דעם זעלבען געשעפט. 2 בייכאכט האט מען דעם אייגענטימער מודיע געווען, אז פרעמדע מענשען טראגען פלאשען וויין פון געשעפט. ווען ל. איז אראפּגעקומען איז שוין קיינער נישט געווען. די גנבים זענען אריין און ארויס דורכ׳ן טויער. אין געשעפט איז געווען אנ׳אונארדנונג.

וועגען דער גנבה איז באלד מיטגעטיילט געווארען דער פאליציי, אין דער צייט, ווען די פאליציי האט אויפ׳ן ארט צוזאמענגעשטעלט א פראטאקאל, איז אייבער פון די חברה געקומען צונעמען די רעשט דער חברה־מאן, וועלכער איז געווען אין א „באלאוועסטרא" איז פערהאלטען געווארען. ער האט דער־צעהלט, אז דאס ביסעל משקה האט ער מיט נאך א חבר אוועקגעטראגען אויף א „שלוב", וואס קומט פאר ביי א סטרוזש אויף וואלבארסקא גאס. די פאליציי איז אוועק אהין אויף דעם „שלוב", און צוויי חתונה־געסט ארעסטירט.

אפטייקען

היינטיגע נאכט־דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען פאלגענדע אפטייקען: י. קאפּראווסקי (נאוואמיעסקא 15), ס. טראווקאווסקא (בזשעזשינער 56), מ. ראזענבלום (שרורמיעסקא 21), מ. בארטאשעווסקי (פיעטריקאווער 95), י. קלופּסא (קאנטנא 54), ל. טשינסקי (ראקיטשינער 53).

מיט מעסערס אויף א שוצלא־זער פרוי

(2) נעכטען זענען אומבעקאנטע פּערזאנען בעפאלען אויף וואיטאווסקא 11, די 32 יאהריגע רעגינא דזשיובא (פון גראניטשנא 11) און זי שטארק צושטאכען מיט מעסערס.

די אנפאלער זענען אנטלאפען.

פאגאטאוויע האט דער פערוואונדעטער פרוי ערטיילט ערשטע הילף.

די „קעניגין" מפיל׳ט...

(2) נישט אין אייגענעם פאלאץ, נאר דווקא אין דער גאס, אויף מראטשנע 10 האט די ציגיי־נער־קעניגין, פאראשקא קוויעק (25 יאהר אלט) בעקומען געבורט־ווייען.

פאגאטאוויע האט איהר צוזאמען מיט׳ן יונגען, נייגעבוירענעם ציגיינער־פרינץ אפּגעפיהרט אין דער קימפעטארען קליניק.

ווען זי קאן ריכטיג „ווראזשען", וואלט זי זיך דאך געקאנט בעצייטענס „ענטבינדען" אינ־דערהיים.

זאל פילהארמאניע

מיטוואך, דעם 30. דעצעמבער, 9 אווענד

טויזענדער מענשן זענען אוועק אהן בילעטען פון משה קוסעוויצקי׳ס לעצטן קאנצערט אין פילהארמאניע

טויזענדער מענשען זענען בעגייסטערט געווארען פון משה קוסעוויצקי׳ס הערליכע שטימע, וואס פער׳כשופט און ענטציקט די צוהערער!

נאך גרויסע מיה איז אונז געלונגען צו אנגאזשירען אויף איין־און איינציגען קאנצערט, מיטוואך, ד. 30. דעצ. 9 אווענד, פאר זיין אפפארן נאך אויסלאנד, דעם קעניג פון די חזנים אין פוילען, דעם אונפערגלייכליכען בעל מנגן און גלענצענדען צויבערער פון עמוד

משה קוסעוויצקי

אבערקאנטאר פון דער ווארשאווער סינאגאגע,

וועלכער וועט אויספיהרען די שענסטע פערל פון די יודישע פאלקס־לידער, אפערן־אריען, חזנישע נגינות, געזונגען צום ערשטען מאל אין לאדז

אין פראגראם צווישען אנדערע: 1) לעינינו עשקו עמלנו (אייזענשטאט), 2) ומפני חטאנו (ברין), 3) אלי, אלי (אלמן), 4) רבונו של עולם (קוסעוויצקי), 5) לדור ודור, 6) אהבת עולם, 7) עקביא (אלטער), 8) יהי רצון, 9) לאל ברוך, 10) אתן קול, 11) אתה יצרת, 12) ועל ידי עבדיך, 13) שיבנה בית־המקדש, פאלקס־לידער, ווי אויך אפערן־אריעס.

בילעטען פון 1 ביז 3 זלאטעס שוין צו בעקומען אין דער קאסע פון פילהארמאניע

א גרויסע פאבריקס־שרפה

דער היזק בעטרעפט 50 טויזענד זלאטעס

(2) נעכטען אינדערפריה איז אויסגעבראכען א שרפה אין דער וועבעריי און רייסעריי פון „וועג־נער און פעטער" אויף טרעמבאליקא 2.

די שרפה איז ענטשטאנען אויפ׳ן צווייטען שטאק פון דער פאבריק און זיך אנגעהויבען מא־מענטאל צו פערשפרייטען מי׳ט אגעוואלדיגער שנע־ליגקייט.

אויפ׳ן ארט זענען תיכף אנגעקומען 5 אפטיי־לונגען פייערלעשער, וועלכע האבען, נאך דריי שעה שווערער ארבייט, דאס פייער לאקאליזירט.

מיט׳ן רויך איז אוועק דער גאנצער צווייטער שטאק, צוזאמען מיט די מאשינען.

דער היזק בעטרעפט 50,000 זלאטעס.

וואסערע שטייערן דארף מען צאהלען אין חודש יאנואר?

(2) לויט ווי עס אינפארמירט אונז די פי־נאנץ־מאכט, זענען אין חודש יאנואר פעליג פאל־גענדע שטייערן:

ביז׳ן 15־טען. יאנואר — אומזאץ־שטייער פון דעצעמבער 1931. פון האנדעלס־אונטערנעהמונגען 1 און 2 קאטעגאריע און אינדוסטריע־אונטערנעה־מונגען פון 1־טע ביז 5 טע קאטעגאריע — אזעלכע, וואס פיהרען ריכטיגע האנדעלס־ביכער, ווי אויך בעריכטס־אונטערנעהמונגען.

ביז׳ן 15 יאנואר איז אויך פעליג די 4־טע „זאליטשקע" פון אינדוסטריע־א׳מזאץ־שטייער פאר׳ן יאהר 1931.

ביז׳ן 7־טען דארף מען איינצאהלען דעם הכנסה־שטייער פון בעאמטען־שכירות, עמעריטורען און פון שכירות פאר גערונגענער ארבייט — וואס איז ארפגערעכענט געווארען אין דעצעמבער 1931.

חוץ מזה דארפען איינגעצאהלט ווערען די פערלעגענע שטייער סומען, וואס זענען פינאנדער־געלייגט געווארען אויף ראטעס, און זייער צאה־לונגס־טערמין איז יאנואר, אין שטייערן פון פער־זאנען, וואס האבען בעקומען „נאקאזען" אויפ׳ן חודש יאנואר.

די. וואס וועלען נישט צאהלען צו דער ריכ־טיגער צייט וועלען האבען צו טון מיט סעקוועסטרע־ליציטאציעס וכדומה „פערגעניגענס"...

3,000 נייע שטייער־צאהלער

דער מאגיסטראט שטעלט צונויף א רשימה פון די צאהלער פונ׳ם מיליטער־שטייער

(2) לויט דער פעראָרדנונג פון מיניסטער־ראט וועגען מיליטער־שטייער, האט דער לאדזער פי־נאנץ־אמט איבערגעשיקט דעם מאגיסטראט א נא־מענטליכע רשימה פון די אלע, וואס דארפען בע־שטייערט ווערען.

די רשימה בעהמט ארום אנ׳ערך 3000 פער־זאן, און צו צאהלען דעם דאזיגען שטייער זענען מחויב אלע פער־זאנען, וואס זענען געבוירען גע־ווארען אין די יאהרען פון 1883 ביז 1904, און ביי די פאבאר־קאמיסיעס האבען זיי בעקומען די קא־טעגאריעס „צע", „הע" און „ע".

געדענק אן די פאטענטען!

דעם 31־טען ד. ח. איז דער לעצטער טערמין פון אויסקויפען

(2) לויט ווי די לאדזער פינאנץ קאמער אינ־פארמירט אונז, ענדיגט זיך דער טערמין פון אויס־קויפען פאטענטען — אונאפרופליך — דעם 31. ד.ח.

פון 2. יאנואר וועלען שוין אנהויבען ארומ־צוגעהען די קאנטראלערען, און אויב עס וועט ענטדעקט ווערען, אז מען האנדעלט אהן פאטענטען, וועלען די שולדיגע צוגעצויגען ווערען צו פעראנט־ווארטליכקייט, און מען וועט בעשטראפט ווערען מיט סומען פון 3 ביז 20 מאל אזוי פיל, וויפיל די פאטענטען דארפען צו קאסטען.

פעולעגענע שטייערן אין נאטור

(2) די לאדזער פינאנץ־קאמער האט בעקומען א צירקולאר פון פינאנץ־מיניסטעריום, לויט וועלכען געוויסע פערלעגענע שטייערן וועלען קאנען בע־צאהלט ווערען אין נאטור, און זיי וועלען פערנוצט ווערען לטובת די ארבייטסלאזע.

אזוי וועט אנשטאט געלד, אין די פאלען, גענומען ווערען: קארן, ווייץ, גערשטען, ארבעס און גריקע.

ביי קלענערע לאנדווירטען וועלען גענומען ווערען סכומים קלענערע פון 10 קווינטאל.

פון אויבער־ראט פאר יודישע האנדווערקער

אין לאקאל פון „ארט" איז פארגעקומען אונ־טערן פארזיץ פון וויצע־פרעזידענט קאזשימיערסקי א זיצונג פון אויבער־ראט פאר יודישע האנדווערקער.

ס׳איז אקצעפטירט געווארען די טאקטיק פון די יודישע ראטמענער און די האנדווערקער בעת די דערגענצונגס־וואהלען, ווייטער זענען אנגענומען גע־ווארען בעשלוסען וועגען גרינדען נייע יודישע צע־כען און וועגען אדורכפיהרען ווייטערדיגע עקזא־מענס פאר יודישע מייסטערס אויף הנחה־פאר־שריפטען.

בלוטיג געשלעג אינ׳ם הויז פאר עקסמיטירטע

(2) נעכטען איז אין הויז פאר עקסמיטירטע אויף באזארנע 5, ענטשטאנען א געשלעג צווישען די דארטיגע לאקאטארען מיט דעם פארפאלק סטא־ניסלאוו און קאטאזשינא יאניק.

דער סוף איז געווען, אז דאס פארפאלק האט געליטען די ריכטיגע עוולה: יאניק איז בעלייגט געווארען מיט טרוקענע קלעפּ, ווי גרויס ער איז, און זיין ווייב איז ארויס פון „קאמף" מיט צוויי צובראכענע ריפען און א צובראכענע האנד.

מען האט זי אין א שווערען צושטאנד אפּ־געפיהרט אין שפיטאל.

ערב א שטרייק אינ׳ם טאבאק־מאנאפאל

(2) אזוי ווי עס האלט דערביי, אז דעם ערשטען ק. ח. זאלען די ארבייטס־טעג אין לאדזער טאבאק־מאנאפאל רעדוצירט ווערען פון 5 אויף 4 טעג, האלט עס ערב א שטרייק.

א דעלעגאציע איז געפאהרען קיין ווארשע צו אינטערוועניר׳ען וועגען דעם ענין, און אויב דער בעשלוס וועגען דער רעדוקציע וועט נישט צוריקגעצויגען ווערען, וועלן די ארבייטער, וואהר־שיינליך, פערשטרייקן.

זעלבסטמארדען

(2) אויף וויפזשבאווא 18 האט געפרובט בעגיין זעלבסטמארד די 30־יאהריגע פעליציא אל־שעווסקא, די פרוי פון א מלוכה־בעאמטען.

זי האט זיך אנגעטרונקען מיט זאלץ־זויער. און פאגאטאוויע האט זי אין א שווערען צושטאנד אפּגעפיהרט אין שפיטאל.

* * *

(2) מחמת קריגערייען אין דער משפחה, האט זיך נעכטען אויף 11 ליסטאפאד 45 אויפ־געהאנגען דער 22־יאהריגער זיגמונט ראקאווסקי, א פריזיער־געזעלען.

שכנים האבען איהם ארונטערגענומען פון דער שטריק, און פאגאטאוויע האט איהם אפּגעמינ־טערט.

מעז ווייסט נישט, פאַרוואָס?

געהיימנישפולער אָנפאַל פון פינה באַנדיטען

(2) דער ערשטער אקט קומט פאָר: שהערנכטען, ביי די מאיכראָווסקי'ס אין דער וואוינונג אויף פּאַמאַרסקאַ 130, וואו אַ זייגער 11 אין אָוונד קריגען זיך אַריין 4 באַנדיטען. זיי ברעכען פריהער אויס מיט אַ האַק די טיר פון דער וואוינונג און דערנאָך וואַרפען זיי זיך מיט מעסערס אין די הענד אויף דעם יונגען ראָמאַן מאיכראָווסקי, וועלכע' זיי ווילען דווקא דערמאָרדען.

עס ווערט אַ גרויס געוואלד, עס מאַכט זיך אַ שרפה פון אַנ'איבערגעקעהרטען אייוועלע, עס קומען צולויפען שכנים און די אָנפאַלער אַנטלויפען. דראָהענדיג, אַז מיט ראָמאַנען וועלען זיי זיך סיי-ווי אָפּרעכענען...

דער צווייטער אקט קומט פאָר נעכטען אין דער פריה, ווען ראָמאַן מאיכראָווסקי געהט נעכטען 4 פאַרטאָג צו דער ארבייט אין דער פאַבריק, און מחמת מורא פאַר די אָנפאַלער, בעגלייט איהם זיין ווייב.

אויף רוג פּאַמאַרסקאַ און מאַטעיקי ווערען זיי מאַקי בעפאַלען דורך דריי באַנדיטען, אָבער על פּי נס געלינגט זיי בּצייטענס אריינצולויפען און צו בעהאַלטען זיך אין דער פאַרטיערניע פון דער פאַבריק „כּרידער פיאָטראָווסקי פוקס און קאַמפּ.“ (פּאַמאַרסקאַ 141).

די אַדמיניסטראַציע פון דער פאַבריק רופט ארויס פּאָליציי, כּדי צו שיצען די בעפאַלענע און די באַנדיטען ווערען אַרעסטירט.

דער דריטער אַקט וועט ערשט פאָרקומען אין געריכט, וואָס וועט משפּט'ען די אַרעסטירטע: ראָמאַן מאַרק (מאַטעיקאַ 7), דעם אָנפיהרער פון דער באַנדע, אַנטאָני ליפּשיץ וועל „שמעטשניאָוש“ (פּאַמאַרסקאַ 125), שטשעפּאַן יעדינאַק (אָהן אַנ'-אדרעס), דזאָדאָלף שולץ (פּאַמאַרסקאַ 110-112) און טעאָדאָר לאַנגע (פּאַמאַרסקאַ 130).

די סיבה פון די אָנפאַלען איז נאָך דערווייל נישט בעוואוסט.

בעאַמטער פון קאָנסטאַנטינער מאַגיסטראַט

בעפרייט פון דער בעשולדיגונג אין בעגייז מיסברויכען?

(2) נעכטען איז פאַר'ן היגען קרייז-געריכט געשטאַנען דער 28-יאָהריגער בעאַמטער פון קאָנסטאַנטינאָווער מאַגיסטראַט, פערדינאַנד פאַלצמאַן, וועלכער איז בעשולדיגט געוואָרען אין בעגיין אַ רייהע מיסברויכען אויף קליינע געלד-סומען.

פאַר'ן געריכט האָט זיך פאַלצמאַן אין זיין שולד נישט מודה געווען, און ערקלעהרט, אַז די בעשולדיגונג איז אַ פּועל יוצא פון אַזוי-גערופענער „פּאַרטייאישער ארבייט“, אַז ער ליידט, הייסט עס, ווייל ער איז אַ „ענבע“ און דער קאָנסטאַנטינאָווער מאַגיסטראַט בעשטייט דאָס רוב פון „צענטראָליוויקעס“.

דאָס געריכט האָט איהם ארויסגעטראָגען אַ בעפרייאונגס אורטייל.

אַ געהיימנישפולער טויט

(2) אין זגערזש איז אין טויפער אויפ'ן

פּריוואַטע מענשען טאָרען נישט אויספיהרען פּאָסט-שליחות'ן

(—) ה' פ. א. י. אַ בעקאַנטער לאָדזשער סוחר, וועלכער האָט אַ זעהר גוטען נאָמען צווישען די סוחרישע קרייזען, איז די לעצטע יאָהרען שטאַרק אָפּגעקומען, ליקווידירט זיין געשעפט, און אין זוכען פרנסה, איז ער געקומען אויפ'ן געדאַנק צו איבערנעהמען ביי עטליכע לאָדזשער — באַנק אינסטיטוציעס דאָס אָרגאַניזירען דעם פינאַנ-דערטראָגען בריף און מעלדונגען צו היגע אַדרעסאַטען.

אַ גאַנצע רייהע בענק האָבען איהם איבערגעגעבען די אָרגאַניזירונג פון דער דאָזיגער אַרבייט, און ער האָט עס פאַר אַ קליינעם אָפּצאָל אויסגעפיהרט על צד היותר טוב.

מען האָט אָבער דעם ענין צוגעטראָגען דער פּאָסט-מאַכט, וועלכע האָט עס איבערגעגעבען דעם אויספאָרשונגס-אַמט, אַלס „קאָנקורענץ פאַר דער פּאָסט“, און דער גאַנצער ענין וועט איבערגיין אין געריכט.

לאָדזשער יודישער קאַמעראַל-טעאַטער
אל. ע 1-טער מאַי 2.
דירעקציע: דוד צעלמייסטער.
● גאַסטשפּילען ● „אָרט“ — קינסטל. אָנפ. — מ. בראָדערזאָן
פון לאָדזשער קאַמעראַל און קליינקינסט-טעאַטער
מאָרגען, מיטוואָך, דעם 30 טען דעצעמבער, 9 אָוונד
פייערליכע פּרעמיערע פון פּראָגראַם XXIV א. נ.
מלאכת פון דער וועלט
אין 2 טיילען 14 בילדער
טעקסטען: מ. בראָדערזאָן, י. אַבעזשאַנעק, ש. א. לישאָל. מוזיק: דוד בייגעלמאַן, מאַק-דאָוועל און פאָלקס-מאָטיווען. דעקאָראַציעס און קאָסטיומען: דינה מאַטיס. רעזשי: ש. דזשיגאַן און י. שומאַכער. בינע-אינסצעניר: מ. קאָן.
עס בעטייליגען זיך (לויט א"ב): ש. גאָלדשטיין, מרים דאָלסקאַ, ש. דזשיגאַן, שיינע מרים, צילי סטאָל, מ. פּעטערמאַן, מ. פּאָלאָווער, מ. קאָן, י. שומאַכער, י. שיפּער און אַ ניסטל. טאַנץ-קוואַרטעט
דאָנערשטאָג דעם 31-טען 2 גרויסע סילוועסטער-פאָרשטעלונגען
9.30 אָוונד ערשטע פאָרשטעלונג; 12 ביינאַכט צווייטע פאָרשטעלונג

פּזשעיאַזד 34 טעלעפאָן 105-73 „COCTAIL“
לעצטע 2 טעג פון דעם פּראָגראַם!
„אַזש 4 מייך“
מיט'ן אַנטייל פון Nora Ney, Kalinówna, Boruński, Hanusz i Minowicz.
טעגליך 2 פאָרשטעלונגען: 8 און 10 אין אָוונד.
די טעגליכע קאַסע איז טעטיג אין צייטונגס-ביוראָ אין זאַל „גראַנד-האָטעל“ טעל. 223-30 און 101-30 טעגליך אָהן איבעררייס פון 10 פריה ביז 5.30 נאָכט.
אָוונד-קאַסע טעטיג פון 5.45 נאָכמיטאג אין קאַסע פון טעאַטער „Coctail“, פּזשעיאַזד 34, טעל. 105-73.

אַלטען מאַרק 7 אריין אַנ'אַלטע בעטלערין, און איז פּלוצים געשטאָרבען.

דער פּאָגאָטאָוויע - דאָקטאָר האָט פעסטגעשטעלט, אַז זי איז געשטאָרבען פאַר הונגער.

ווער זי איז, איז נאָך נישט פעסטגעשטעלט געוואָרען, ווייל מ'האָט ביי איהר נישט געפונען קיין דאָקומענטען.

מערדער פון קוויאַטקאָווסקאַ'ן

וועט געמשפּט ווערען דורך אַ געוועהנליכען געריכט

(2) דער 46-יאָהריגער וועבער סטעפאַן אָזשאַראָוויטש. (קאָפּערניקאַ 43), וועלכער האָט אויס אייפערזוכט ערמאָרדעט זיין געוועזענע כלה גערטרודאַ קוויאַטקאָווסקאַ, (אויף צמענטאַרנאַ 1), האָט, כּידוע געזאָלט געשטעלט ווערען פאַר אַ שטאַנד-געריכט.

אַזוי-ווי אָבער די אויספאָרשונגס-פּראָצעדור איז נישט פערענדיגט געוואָרען צו דער ריכטיגער צייט, וועט דער מערדער געשטעלט ווערען פאַר אַ געוועהנליכען געריכט.

יובל-פייערונגען

פון ה' פנחס גערשאָווסקי אין „העלענובעק“

אין אינטערנאַט „העלענובעק“ איז נעכטען פאָרגעקומען אַנ'אָריגינעלע פייערונג. ס'איז געפייערט געוואָרען דער 30-יאָהריגער חתונה-יובילעאום און 30-יאָהריגער יובילעאום פון דער געזעלשאַפטליכער ארבייט פון היגען נדבן ה' פנחס גערשאָווסקי, וועלכער האָט זעהר פיל שוין געטאָן פאַר'ן אינטערנאַט „העלענובעק“.

אין „העלענובעק“ האָבען זיך פערזאַמעלט אַנ'ערך 150 פּערזאָן מיטגלידער און פערעהרער פון יובלאַר.

דאָס יובלפּאָר איז בעגריסט געוואָרען דורך די קינדער פון „העלענובעק“, וועלכע האָבען איהם איבערגעטראָגען עטליכע שעהנע אַדרעסען און אַלבאָמען.

ס'האָבען אויך בעגריסט דער פאָרזיצער פון העלענובעק פּרנס רומקאָווסקי, וועלכער האָט אָנגעוויזען אויף די גרויסע אויפטוען פון יובילאַר פאַר דער אינסטיטוציע. ס'האָבען אויך בעגריסט ה' צבי ליטווין, ל. אורימאַן, שמואל רייכמאַן און דער לייטער פון „העלענובעק“ פּינעצקי.

דאַן איז פאָרגעקומען אַ פאָרשטעלונג פון די קינדער.

ער האָט זיך גופא אויך געוואָלט אומברענגען

(2) מיר האָבען נעכטען איבערגעגעבען אַ טראַגישע געשיכטע, ווי אַזוי דער אַרבייטער ווינצענטי קאָפּאָלאַ האָט, אויס אייפערזוכט, ערמאָרדעט זיין ווייב. (אויף פּשעיאַזד 65 איז עס געווען).

איצט דערוויסען מיר זיך, אַז ווען פּאָליציי איז אָנגעקומען איהם אַרעסטירען, האָט ער זיך אַליין געוואָלט דערשיסען.

אַ פּאָליציאַנט האָט איהם אָבער אַ שטויס געטאָן אין האַנד, און די קויל פון רעוואָלווער האָט איהם געטראָפען אין פוס.

ערשט אין פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט האָט מען איהם באַנדאַזשירט.

ער ווערט געשטעלט פאַר אַ שטאַנד-געריכט.

ר. איזראעל.

פּערעלע

א סענסאַציאָנעל-ערצעהלונג ראָמאַן פון דער לאָדזשער ווירקליכקייט

57

קאַפּיטעל 14

קאַלינסקי'ס חשד

נאָכ'ן געזעגענען זיך מיט לעאָנען ביים אַרויסגעהען פון אַרעסט, האָט איהם קאַלינסקי נישט מעהר געזעהען. קאַלינסקי האָט אָבער די געשעהעניש נישט פאַרגעסען. דאָס רעטעניש וואָס דרייהאָרן האָט איינגעפּעדימט און נישט געלעזט אַפילו פאַר זיין בעסטען פריינד, ווי ס'איז געווען קאַלינסקי האָט געגעבען זעהר פיל צו טראַכטען. ס'איז פאַר קאַלינסקין געווען זיכער, אַז דאָס איז נישט פּשוט קיין טשעקאַווע מעשה, נאָר עפּעס אַ טראַגישער סוד, וועלכען לעאָן האָט נישט געקענט ענטפּלעקען.

קאַלינסקי איז געווען פון די זעהר האַרטע און עקשנותדיגע כאַראַקטערען, וואָס מיר האָבען שוין געזעהען ביי זיין האַנדלונג מיט ראַפאַל בראַנד, וועלכער איז געפאַלען טויט ביי איהם אין שטוב. צוליב דעם מאַקע האָט קאַלינסקי בעשלאָסען דעם ענין אויסצופאָרשען אויף זיין אייגענער האַנד, קודם כל האָט ער אָנגעהויבען צו פאָרשען ווער ס'איז דאָס מיידעל, וועלכע האָט איהם דערלאַנגט דאָס געהיימנישפולע קעסטעלע און דאַן האָט ער זיך בעמיהט צו דערמאָהנען די אַדרעס, וואָס זי האָט איהם דערמאָלט געגעבען אויף אָוועקצוטראָגען דאָס קעסטעלע, דאָס האָט זיך איהם בשום אופן נישט איינגעגעבען, וויפיל ער האָט נישט געזאָלט אָנשטרענגען זיינע געדאַנקען, האָט ער בשום אופן זיך נישט געקענט קלאָר שטעלען דעם אַדרעס, לייכטער איז איהם אָנגעקומען אויסצוגעפינען די אַדרעס פון דער ערמאָרדעטער האַנקאַ ראַוסקאַ. קאַלינסקי איז דאָרט אַהינגעגאַנגען, די גאַנצע שטוב איז נאָך דאָרט איינגעהילט געווען אין טרויער, אַז ווי די פאַסירונג וואָלט ערשט נעכטען פאָרגעקומען, קאַלינסקי האָט זיך דפאָרגעשטעלט.

— איך הייס בערנאַרד קאַלינסקי. איך וויל זיך ענטשולדיגען דערפאַר, וואָס איך וויל אויפרישען אייער אַ וואונד, אָבער די אומשטענדען זענען אַזעלכע, אַז איך בין דאָס געצוואונגען צו טון.

אין שטוב זענען געווען האַנקאַס עלטערען און איהר יונגערע שוועסטער.

— וועגען וואָס האַנדעלט זיך האָט דער אַלטער ראַווסקי געפרעגט, מיט וואָס קענען מיר אייך דינען.

— איהר מיר מיט גאָרנישט, העכסטענס בין איך גרייט אייך צו דינען מיט וואָס איך, וועל נאָר קענען. איך בין דער, וועלכער האָט גערעדט מיט אייער טראַגיש-אומגעקומענער טאָכטער עטליכע מינוט פאַר איהר טויט און דאָס בייז זעלטענע אומשטענדען.

די פאַמיליע ראַווסקי האָבען זיך פּראַינטערעסירט מיט קאַלינסקין

— ווי אַזוי איז דאָס פאָרגעקומען?

קאַלינסקי האָט גאָרנישט בעהאַלטען פאַר דער טרויערנדער פאַמיליע און האָט דערצעהלט, ווי אַזוי ער האָט זייער טאָכטער געזעהען ביים אויגען-דאָקטאָר, דאַן איז זי נישט בעקאַנטערהייט צוגעגאַנגען צו איהם אויפ'ן גאַס, איהם דערלאַנגט עפּעס אַ געגענשטאַנד מיט אַנ'אַדרעס און דאַן ווייטער געלאָפען, אַזוי ווי אימיצער וואָלט זי געווען געיאָגט, מיט עטליכע מינוט שפּעטער האָט ער זיך דערוואוסט, אַז דאָס מיידעל לעבט נישט מעהר.

— און וואו איז אַהינגעקומען דער דאָזיגער געגענשטאַנד האָט ראַווסקי געפרעגט?

— אַט מיט דעם איז פאַרבונדען אַ גרויסער סוד, וועלכען איך אַליין וויל דערגעהען און דערמיט איז אויך פאַרבונדען מיין איצטיגער וויזיט ביי אייך.

— וואָס ווייסען מיר, מיר ווייסען בעבעך גאָרנישט, מיר ווייסען נאָר דאָס, אַז מ'האָט ביי אונז אַרויסגעריסען אַנ'אויג פון קאָפּ, אַז מ'האָט אונז פאַרפינסטערט און פאַרוויסט אונזערע יאָהרען.

— איך פאַרשטעה אייך זעהר גוט, הער ראַווסקי, איך ווייס וואָס פאַר אַ ווערטאָג דאָס איז, איהר קענט האָבען צו מיר דעם גרעסטען צוטרוי, איך בין שטאַרק אינטערעסירט כּדי צו ענטפּלעקען דעם גרויסען סוד, און אַזוי־אַרום אויך צו ענטדעקען דעם מערדער פון אייער טאָכטער, איך וואָלט געוואָלט וויסען פון אייך נאָר איין זאַך, וואוהין איז דאָס געגאַנגען אייער טאָכטער אין דעם טראַגישען פּרייטאָגצו-נאַכטס.

— מיר האָבען שוין אַליין געטראַכט וועגען דעם, האָבען אָבער זיך גאָרנישט געקענט דערטראַכטען, ווי מען שמועסט אָבער איז זי געגאַנגען פון עפּעס אַ שליחות...

— פון וועמען? האָט קאַלינסקי שנעל געפרעגט,

— פון איהרס אַ פריינד, אַ געוויסען לעאָן דרייהאָרן.

— אַזוי גאָר? נו, און האָט איהר נישט געפּרובט צו פרעגען דעם דאָזיגען הער דרייהאָרן, וואוהין ער האָט זי דאָס געשיקט?

— מיר האָבען אַפילו יאָ געפּרובט צו פרעגען, ער האָט אויסגעמיטען צו געבען אַנ'ענטפער. דערווייל איז ער עפּעס צוליב אַ געוויסער סיבה אַרעסטירט געוואָרען, און פון דעמאָלט ווייסען מיר בכלל נישט וואו ער איז אַהינגעקומען.

קאַלינסקי איז געווען איבעראַשט פון דעם וואָס ער האָט געהערט, ער האָט נאָך עטליכע מינוט גערעדט מיט דער פאַמיליע ראַווסקי און דאַן אַוועק.

דאָס רעטעניש איז פאַר איהם געוואָרען נאָך מעהר פאַרפּלאָנטערט, אמת, איצט האָט ער פערשטאַנען, פאַרוואָס לעאָן איז אַזוי שטאַרק אינטערעסירט געווען אין דעם קעסטעלע וואָס ער האָט אַזוי צופעליג געפונען ביי איהם. אָבער וואוהין האַנקאַ איז געגאַנגען וואָס אין דעם קעסטעלע האָט זיך געפונען, דאָס האָט ער נישט געקענט זיך אויפקלערען, קאַלינסקי האָט בעשלאָסען ווייטער צו פיהרען זיין אַקציע און מיט דעם מאָמענט איז איהם געקומען אויף די געדאַנקען דער מענש מיט די „שלאַנגען-אויגען“, דעם, וועלכען ער האָט געזעהען ביים אויגען-דאָקטאָר גאָלד און דאַן ביים טויטען קערפּער פון האַנקאַ ראַווסקאַ.

דער דאָזיגער פערשוין, האָט קאַלינסקי זיך געטראַכט מוז האָבען אַ שייכות צו דער גאַנצער געשיכטע, איהם וואָלט מען געדאַרפט אויסצוגעפינען, אָבער ווי אַזוי מאַכט מען דאָס? ווי אַזוי ווייס ווער, דער דאָזיגער מענש מיט די „שלאַנגען-אויגען“ איז דאָס איינציגע וואָס דאָקטאָר גאָלד האָט געקענט וועגען איהם זאָגען, איז דאָס, אַז ער הייסט גאָרדאָן און אַז ער איז דאָס ערשטע מאָל געווען ביי איהם.

קאַלינסקי האָט בעשלאָסען זיך צו בעראַטען וועגען דעם מיט דאָקטאָר גאָלד, וועלכער וואָלט איהם אפשר געקענט געבען נעהנטערע אינפאָרמאַציעס וועגען דעם גאַנצען ענין, וואָס ס'איז געשעהן מיט דרייהאָרנען האָט ער נישט געוואוסט, קאַלינסקי האָט אויך אין איצטיגען מאָמענט נישט געוואָלט וויסען, כּדי זיך נישט צו שטערען אין דער אַרבייט. קאַלינסקי איז אַוועק צו דאָקטאָר גאָלד.

(פאָרטזעצונג קומט.)

די געזעגנונגס=פארשטעלונג פון רעגינא צוקער און קארל צימבאליסט

זונטאג איז אין „פילהארמאניע" פארגעקומען די געזעגנונגס-פארשטעלונג פון רעגינא צוקער און קארל צימבאליסט. די פארשטעלונג צו וועלכע ס'איז געקומען א גרויסער עולם, אנהענגער און פריינד פון דער אין לאדז באליבט געווארענע רעגינא צוקער, איז געווען אנ'אמת יום-טוב'דיגע. געשפילט זענען געווארען דריי איינאקטערס פון די „רומעניש חתונה", „יאנקעלע" און „בענסיאן-מעדעל", אין וועלכע ס'האט זיך באטייליגט דער גאנצער אנסאמבל פון „פילהארמאניע" מיט די גאסטראלירען רעגינא צוקער און קארל צימבאליסט בראש. דער עולם האט זעהר ווארים אויפגענומען די ארטיסטען און יעדעס לידעל איז פיל ביסירט.

נאך דער פארשטעלונג, וועלכע האט זיך פערצויגען ביז איינס ביינאכט האבען זיך אויף דער סצענע פערזאמעלט אלע ארטיסטען פון „פילהארמאניע" און פון יודישען קאמעראל-טעאטער וועלכע האבען זיך הארציג געזעגנט מיט רעגינא צוקער און מיט צימבאליסט'ן. דער ערשטער האט גערעדט דוד האמבורגער, אין ווארימע ווערטער האט ער זיך אין נאמען פון דער טרופע מיט זיי געזעגנט און געווינשען א ווייטערדיגען ערפאלג.

ס'האבען נאך גערעדט די ארטיסטען הערש-קאוויטש, אמזעל, געטליכערמאן, און צום סוף האט זיך ה' צימבאליסט געזעגנט און געדאנקט דעם הארציגען לאדזער יודישען טעאטער-עולם פאר די ארויסגעוויזענע סימפאטיעס, וואס ער און רעגינא צוקער וועלען לאנג געדענקען. נאך די רעדעס איז דעם פארעל דערלאנגט געווארען עטליכע שעהן-אויסגעפיהרטע אדרעסען, צווישען אנדערע אנ'אדרעס פון דער דירעקציע און פון טעכנישען פערסאנאל.

שפעטער, נאך דער פארשטעלונג, ווען דער עולם איז זיך פונאנדערגעגאנגען, איז אויף דער סצענע פארגעקומען א בעשיידענער באנקעט פון דער גאנצער ארטיסטישער משפחה אין לאדז.

היינט געזעגנט זיך בערטא זאסלאווסקא און לעאן געטליכערמאן מיט'ן יודישען טעאטער-עולם
בו דער היינטיגער לעצטער פארשטעלונג אין יודישען קאמעראל=טעאטער

היינט ,דינסטאג, פערענדיגען אין לאדז זייערע גאסטשפילען בערטא זאסלאווסקא און לעאן געטליכערמאן, וועלכע האבען מיט גרויס ערפאלג געשפילט א לענגערע צייט אין יודישען קאמעראל-טעאטער.

בערטא זאסלאווסקא

די טרופע האט אין משך פון דער צייט בעוויזען צוצוציהען א ספעציעלען טעאטער-עולם, מאנכע פיעסען, ווי למשל: „א הארץ וואס בענקט" איז געגאנגען אהן אויפהער ביי פולע עפאקטע הייזער. אין דער צייט ווען מיר זענען אין לאדז געוואוינט צו זעהען צוויי און אמאל דריי פיעסען אין איין וואך אין לאדזער יודישען טעאטער-וועלטעל.

לעאן געטליכערמאן

האט בערטא זאסלאווסקא און געטליכערמאן בעוויזען צו האלטען איין פיעסע וואכען-לאנג אויף די טעאטער-ברעטער — דאס געהער צו די זעלטענהייטען

היינט וועט זיך בערטא זאסלאווסקא און לעאן געטליכערמאן צוזאמען מיט דער טרופע, וואס שפילט אין קאמעראל-טעאטער (אל. 1 מאי 2.) זיך געזעגנען מיט די פילע פריינד און פערעהרער. ס'איז דעריבער צו דערווארטען, אז די היינטיגע געזעגנונגס-פארשטעלונג וועט אויסגעגנוצט ווערען פון די יודישע קאמעראל-טעאטער-בעזוכער.

ביי אפעטיטלאזיגקייט
זויער אויפשטויסען, שלעכטע מאגען, שלעכטע פערדייאונג דארם-פערשטאפונג, שטאפוועק על-שטערונגען, בעפרייט דאס נאטירליכע ביטערוואסער

Franciszka Józefa

דעם קערפער פון די אנגעזאמעלטע פוילינס-גיכסען. צו בעקומען אין אלע אפטייקען און סקלאד-אפטעקשגעס

איבערגעכאפט די מאס, און געשטארבען

(2) דער 65-יאהריגער סטעפאן קאוואלסקי פון דרעוונאווסקא 63. האט זיך נעכטען גוט אנגעטרונקען מיט בראנפען, איז אוועק קיין זשאבעניעץ, און אויפ'ן וועג געשטארבען.

מ'האט איהם געפינען ליגען אין א ראוו.

זיין טויטער קערפער איז איבערגעפיהרט געווארען אין לאדזער פראזעקטאריום אויף לאנקאווע.

א גנבה

(2) אויף זאוואדזקא 23 זענען פון יענטע טוכמאנס וואוינונג ארויסגעגנבעט געווארען מלבושים פאר אנ'ערך טויזענד זלאטעס.

א פאליטישער פראצעס

(2) נעכטען איז אין קרייז-געריכט געמשפט געוואָרען דער צוואנציג-יעהריגער מיעטשיסלאוו קרול (טרעמבאצקא 22) וועלכער איז געווארען בעשולדיגט אין קאמוניסטישער טעטיגקייט.

דאס געריכט האט איהם פערמשפט אויף צוויי יאהר טורמע.

דער 400-טער נומער „ליטעראַרישע בלעטער"

„ליטעראַרישע בלעטער"-אילוסטרירטע וואכענשריפט פאר ליטעראטור, טעאטער און קונסט, ארויסגעגעבען דורך דעם פערלאג ב. קלעצקין און רעדאגירט דורך נחמן מייזיל — טרעטען איצט אריין אין דעם ניינטען יאהרגאנג.

עס איז פון די זעלטענע פאלען אין דער געשיכטע פון אונזער יודישער פרעסע, אז א ליטעראטור-וואכענבלאט זאל דערשיינען אהן קיין איבעררייס גאנצע אכט יאהר.

געגרינדעט אין יאהר 1924, זענען די „ליטעראַרישע בלעטער" גיך געווארען פאפולער אין אלע יודישע קיבוצים, וואו עס איז נאר דא אנ'אינטערעס פאר דעם יודישען שאפען, פאר דער יודישער ליטעראטור און קולטור.

די „ליטעראַרישע בלעטער" האבען צוגעצויגען די אנגעזעהענסטע יודישע שריפטשטעלער הן עלטערע, הן יונגע, ווי אויך די יודישע קינסטלער און ארטיסטען פון גאר דער וועלט, וועלכע האלטען די „ליטעראַרישע בלעטער" פאר דעם צענטראל ארגאן פון דער יודישער קולטור-בעוועגונג.

אלץ, וואס קומט פאר אין דער יודישער און ניט-יודישער קונסט-וועלט, בעקומט אנ'אפשפיגלונג אין די „ליטעראַרישע בלעטער", סיי אין די ארטיקלען און סיי אין דער רייכער כראניק.

די „ליטעראַרישע בלעטער" שטייען אין ענגען קאנטאקט מיט די צענטראלע יודישע קולטור-אינסטיטוציעס, ווי מיט דעם יודישען וויסענשאפטליכען אינסטיטוט, מיט דעם יודישען פען-קלוב, מיט דער יודישער קולטור-געזעלשאפט, ארטיסטען-פעראיין א. א. און דורך ספעציעלע ביילאגעס פון אט די אינסטיטוציעס איז בעלויכטען געווארען דער וואוקס פון זייער ארבייט.

א בעזונדערע אויפמערקזאמקייט האבען די „ליטעראַרישע בלעטער" געשענקט דער שאפונגס-ארבייט אין די פערווארפענסטע יודישע ישובים. אלץ, וואס ווערט געטון פאזיטיוועס אין גאר דער יודישער וועלט, ווערט פערצייכענט אין די „ליטעראַרישע בלעטער".

כדי אויפצומינטערן דעם יודישען אנפאנגער, האבען די „ליטעראַרישע בלעטער" בעשטימט איצט א גרויסען קאנקורס פאר דעם בעסטען ליד און בעסטער נאוועלע. הונדערטער מאנוסקריפטען זענען אנגעקומען צום קאנקורס. די אפגעקליבענע זאכען פונ'ם קאנקורס הויבען זיך אן צו דריקען אין דעם נומער 1 פון 1932 יאהר.

דעם 1-טען יאנואר 1932 דערשיינט דער 400-ער נומער פון די „ליטעראַרישע בלעטער". אין דעם יובילעי-נומער נעמען אנטייל די אנגעזעהענע יודישע שרייבער פון פוילען און אמעריקא.

30 יאר יודיש טעאטער
היינטיגער יובילעי פון ארטיסט דוד אריעל

היינט ווערט אין היגען יודישען טעאטער געפייערט דער 30-יעהריגער יובילעי פון ארטיסט דוד אריעל. דער יובילאר ווערט אין די יודישע ארטיסטען-משפחה פעררעכענט אלס פיאנער ארטיסט פון יודישען טעאטער, דוד אריעל האט אנגעהויבען זיין קאריערע ווען דאס יודישע טעאטער איז נאך געשטאנען אויף א נידריגען קולטורעלען מצב, דער יובילאר האט אין משך פון זיין 30-יעהריגער ארבייט ביים יודישען טעאטער מיטגעמאכט און דורכגעלעבט אלע ליידען פון יודישען טעאטער. ער האט אין משך פון זיין 30-יאהריגער ארבייט אדורכגערייזט דאס אמאליגע צארישע רוסלאנד אין דער גאנצער גרויס. אויך אין טערקיי, לעטלאנד, ליטע פוילען. דער יובילאר איז געווען אויך אנגאזשירט אין די דראמאטישע טעאטערן פון דוד הערמאן און אברהם מארעווסקי. ביים היינטיגען טאג פערנעמט דוד אריעל זיין אמט אין יודישען טעאטער אלס טעכנישער לייטער, זיין ארבייט אויב זי ווערט נישט אפגעשאצט ביים טעאטער-עולם, ווערט זי דערפאר ביי די ארטיסטען פעררעכענט אלס וויכטיג און ניצליכע, וואס פון איהר איז אפהענגיג דער מאראלישער ערפאלג פון יעדער אויפגעפיהרטער פיעסע, דער יובילאר דוד אריעל איז שטיל און בעשיידען אין זיין ארבייט, און דערפאר איז ער באליבט צווישען די ארטיסטען - משפחה. דער געשאפענער יובילעי-קאמיטעט וואס בעשטייט פון אנגעזעהענע פערזענליכקייטען פון לאדזש, און דער יודישער ארטיסטען-פעראיין אין פוילען האט פערשטאנען אבצושאצען די 30 יאהריגע ארבייט פון אונזער בעשיידענעם יובילאר און איהם איינגעארדענט זיין יובילעי אין לאדז, אין דער שטאט, וואו דער יובילאר ארבייט שוין לאנגע יאהרען אין היגען יודישען טעאטער. עס איז צו האפען, אז דער יובילעאום וועט אדורך מיט א גרויסען ערפאלג, ווייל דער יובילאר האט עס אין זיין 30 יאהריגער ארבייט ביים יודישען טעאטער ערליך פערדינט.

ז. נייהויז

צום קאנצערט פון משה קוסעוויצקי

ווידער וועט דאס יודישע לאדז און די ליבהאבער פון יודישער מוזיק און יודישער נגינה האבען די מעגליכקייט צו הערען און צו בעוואונדערן דעם גאט-געבענשטען, דעם אומפערגלייכליכען עמוד-צויבערער און שליח-צבור ה' משה קוסעוויצקי פאר זיין אפפאהרען נאך אויסלאנד.

משה קוסעוויצקי געהערט היינט צו סאג צו די גרעסטע חזנים און זינגער פון גאר דער וועלט. ווייל מיט זיין הערליך זינגען און זיין העלדענשטימע, וואס ער פערמאגט, פערשאפט ער די צוהערער א גרויסען עונג רוחני, וועלכער בלייבט לאנג, לאנג, איז זכרון.

„ארט" — מארגען
די ערשטע פרעמ'ערע א. נ. „מ'לאכט פון דער וועלט"

מארגען, מיטוואך, קומט פאר אין זאל פון „יודישען קאמעראל - טעאטער" (דירעקצ : דוד צעלמייסטער) די ערשטע פארשטעלונג פון דעם „ארט" אין דעם סעזאי.

די פרעמיערע הייסט : „מ'לאכט פון דער וועלט", און זי איז אויסגערעכענט אויף א דו ערנידען ערפאלג.

ראדיא=פראגראם
דינסטאג, דעם 29 דעצעמבער

11,58 צייטסיגנאל, 12,10 ג'אמ'פאן, 3,25 אוידיציע פאר לעהרער. 4,05 קאמוניקאט פאר פישער און שיפער, 4.10 פראגראם פאר קינדער, 4,35 פארלעזונג, 4,55 גראמאפאן, 6,30 פערשידענעס, 7,15 קאמוניקאט פון לאדזער האנדעלס-קאמער, 7,30 רעפערטואר, 7.45 ראדיא-פרעסע, 8.00 פעליעטאן, 8,15 קאנצערט, 9.55 פאסט-קיסטעל, 10,10 סאליסטען-קאנצערט, 10.40 קאמוניקאטען, 11,00 לייכטע און טאנץ-מוזיק.

יודיש טעאטער אין „פילהארמאניע"
דירעקציע: ד. צעלמייסטער און א. בעזמאן.
היינט, דינסטאג, 9 אווענד 30=יעהריגער יובילעי=אווענד פון פיאנער-ארטיסט דוד אריעל מיט דעם לאדזער ליבלינג (ספעציעל נאך אויף היינט) רעגינא צוקער אין צימבאליסט'ס גרויסע אויפפיהרונג
רייקע אין 7=טען הימעל
העכסט קאמישע אפערעטע אין 3 גרויסע אקטען מיט 30 נומערן געזאנג און טענץ מיט רעגינא צוקער אין דער הויפט-ראל.
נאך דער פארשטעלונג א גראנדיעזער דיווערטיסמענט מיט די בעוואוסטע ליבלינגע פון גאנץ פוילען, דער טראגי-קאמיקער שלמה קוסנער, דער גרינדער און דירעקטאר פון „אזאזעל" יוסף סטרוגאטש, די בער. ארטיסטען בערטא זאסלאווסקא און לעאן געטליכערמאן, דער גוט-בעקאנטער ארטיסט פון „ארט" ש. דזשיגאן און די וואונדער-קינדער רייקע בעזמאן און לאלא אמזעל.
מארגן, מיטוואך—א מתנה דעם לאדזער טעאטער-עולם אין פאלקס-טעאטער זגערזשער 17
א סורפריז=פארשטעלונג מיט רעגינא צוקער נור 1 מאל
נור 1 מאל—כמעט בחנם! אלע פלעצער אין פארטער 1 זל., באלקאן 50 גר.
„ציפקע-פייער" אפערעטע אין 3 אקטען מיט געזאנג און טענץ
מיט רעגינא צוקער אלס „ציפקע" און אנטייל די גאנצע טרופע פון „פילהארמאניע".
געדענקט, ספעציעל פאלקס=פרייזען!

היינט פרעכטיגע פרעמיערע!
קלאנג=מייסטערווערק פון דער רעזשי פון ERNEST LUBICZ אונטער'ן נאמען:
„דער פרעהליכער פארוטשניק"
אין די הויפט=ראלען: MAURICE CHEVALIER, CLAUDETTE COLBERT
מוזיק און טעקסטען פון די לידלעך פון Oskar Strauss אויסער'ן פראגראם: קלאנג-צוגאבע און לאנד-אקטואליטעטען. אנהויב 4.30 נאכמ., שבת און זונטאג-1 בייטאג.

קלאנג=קינא=טעאטער
APOLLO
אנהייב 4 נאכמיטאג, שבת און זונטאג—12 א זייגער בייטאג

היינט גרויסע פרעמיערע!!!
פרעכטיג מייסטערווערק פון היי-יעהריגער פראדוקציע
רעזשי: RENE CLAIR
שעפער פון פילם „אונטער די דעכער פון פאריז" א.נ.
„מיליאן"
אין די הויפטראלן: ANNABELLA, RENE LEPETRITZ, LUIS ALBERT

זיכערע הילף און א רפואה

אהן א אפעראציע, אן בלוט. אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיסונג פאר קראנקע אויף הילעס פאר מענער ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויקערס און פיס

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראך מערט גרויס אזוי ווי א מענשען-מאס, אדער אזוי ווי א וואסער-קאי אנן עס פאלן אריין אין דעם פוס און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנת דורך פערדרייען די קישקעס ווערט זער בראנדיג און שמערצליך. ספעציעל גומענע חייל-באנדאזשען אויסגעצייכענט גוט דורך גרויסע פראפעסארען מיט מיינע בע-האנדלונג און פון דימטען טראמעטער

דאקטאר בראכורטונג בעזמטינעז זיבער דעם שמערצען און נעפעהרליכסטען ברוך. אויך פאר הויקערס ליימונגען מיט הייל-נארסעטען און אפאראטן פאר פערקרומטע פוס און פלאט-פוס ספעציעלע איינלאגען אין די שיך. קינסטליכע גומענע פיס און הענד, גומענע זאקען פאר די גרעסטע קראנקע אדערן. שמפרעכשטונדע פון 9 ביז 1 בטאג און פון 3 ביז 7 אין אוונד.

ארטאפעדישע אנשטאלט

Specialist J. RAPAPORT, Ortoped

von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10, tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאס פערזעהליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אומ-בעדינגט נויטיג, דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזי-טעטס-פראפעסארען: פראפ. ד"ר בארמטש, פראפ. דר. י. מאז רישלער, פראפ. ד"ר בר. קיעלאנאווסקי און אויך אנדערע.

מיר נעהמען אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקען-קאסע.

דאנקזאגונג.

דערמיט דריק איך אויס מיין הערצליכען דאנק דעם גרויסן ספעציאליסט ה' ד"ר. ראפאפארט, וואוינהאפט אין לאדז, וואלטשאנסקא 10 פאר לאקאליזירען מיר דעם ברוך, אויף וואס כ'האב געליטען א סך יאהרען.

באנדע עליאש, פיעטריקאווער 50.

יעדער איינציגער מעבעל

האט זיך איבערציינגט, אז פאר דיוואנעס, פעלצען, נייה-מאשינען, גארדעראבען אז"וו צאהלט די העכסטע פרייזען

א. ווייצמאן שענקעוויטש 23

טעלעפאן 191=00.

ביי מיר איז שטענדיג פערשידען גענוצט מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען.

DOKTOR

H. WOŁKOWYSKI

צעגעלניאנא 4, טעל. 216=90

ספעציאל-ארצט פאר הויט- און וועגערישע קראנקהייטען, מענער-שוועכע, אלע ארט אנאליזען, עלקטראטעראפיע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען.

נעמט אן פון 8–2 און פון 5–9 אוונד.

בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען.

DR. MED. J. LUBICZ

כירורג-ארטאפעד

פאלודניאווא 9, טעל. 183=17

קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען. פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער אייגענע פראצעדוריע פון זעמטליכע ארטאפעדישע אפאראטען ווי: וואלאדקעס אויף פלאטפוסען, קונסטליכע הענד און פיס, גארסעטען א. ז. וו.

נעהמט אן פון 2.30 ביז 4.30 נאכמיטאג.

ZACHĘTA

קלאנג-קינא-טעאטער

26 זגערזשער 26

היינט און פאלגענדע טעג!

גרויסער פראגראם:

„די ליבע אין דער מדבר"

אויפ'ן גרונד פון פאנטאזירענדען קאמף פון א ווייסען און אנ'אראבישען שייך איבער דער שענ-סטער מזרח-פרוי.

אין די הויפט-ראלען:

Noah BEERY, Dlive BORDEN, Hugh TREVOR

נעכסטער פראגראם: „נאך סיביר".

דער זאל איז גוט בעהייצט.

אנהויב אין נעוו. טעג 4 נאכמ. שבת, זונטאג 12 בייטאג.

וויכטיג פאר לאדז און פראווינץ!

יודישע לאנגע מלבושים

בעקומט איהר אין דער בעוואוסטער פירמע

ה. שניצער נאוואמיעסקא 3

אין הויף, געוועלב 39 (אייך איינגאנג דורך ווסכאדניא 13)

איך בעזיץ שטענדיג אויף לאגער א גרויסען אויסוואהל פון אלערארט יודישע מלבושים, ווי: בעקעשע און זיידענע יוביצעס, שלאפראקען, אלפאגענע, אייגענע, האלב וואלענע כאלאטלעך, זומער- און ווינ-טער - פאלטענס, געהאקטע אנציגער פאר ערוואקסענע און פאר קינדער, אויך גאנצע אויסשטעהערס פאר חתנים.

בעמערקונג: איך נעהם אויך אן בעשטעלונגען פון אייגענע סחורות. די בעשטעלונגען ווערען אויסגעפיהרט אין פערלויף פון 24 שעה.

פאר אויסשטעהער פון חתנים ספעציעלער ראבאט

הורט און דעטייל! רעיעל און ביליג!

געדענקט די אדרעס: נאוואמיעסקא 3, אין הויף, געוועלב 39

7250 קומט און איבערציינגט אייך!

וויכטיג פאר פראווינץ. שיקט ארויס די מאס און אנגאבע ווערט גלייך ארויסגעשיקט דאס מלבוש.

געוו. אסיסטענט פון די קליניקען פון אוניווערזיטעט אין בערלין

DR. MED. STARKER

וועגערישע, הויט, האר און בלאז-קראנקהייטען

12 שרודמיעסקא 12

טעל. 126-87

נעהמט אן פון 9–11 און פון 4–8 אווענד.

זונטאג און יום-טוב פון 9 ביז 1 מיטאג.

פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזן

Dr. med.

Kaltrecht

ספעצ.-ארצט פאר הויט און געשלעכטס-קראנקה., נעהמט א' פון 8—9.30 פריה פון 1– 2 נאכמיטאג און פון 6 ביז 9 אוונד. זונטאג פון 9 ביז 1 בטאג.

פיעטריקאווער 10

טעל. 245-21.

פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזן.

אנ'ארט צו שלאפען

פאר 2 אנשטענדיגע יונ-געלייט, איז אפצוגעבען. פיעטריקאווער 33, אין 2-טען הויף, פארטער.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען

זאוואדזקא 1.

נאר פאר וועגערישע הויט-קראנקה. און מענער-שוועכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא-לאגישע און נערוועז-קראנקהייטען.

קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט לאסמעטיק.

— — טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אוונד. — — פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ. נעמט אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג. — בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען. —

וויזיט 3 זל.

קליינע אנאנסען

1 זלאטי פאר א אנאנס ביז 15 ווערטער

לאקאלען

זאפארט איבערצוגעבען 1 צימער פראנט, 1-טער שטאק, אלס סובלאקאטאר פאר פריילינס צו א ווערקשטעל, זאוואדזקא 33, ביי קליין. 7698

Pokój do wynajęcia przy inteligentnej rodzinie. Piotrkowska 56, m. 33.

א בודקע מיט איינריכטונג פון א צוקערניע איז צו פערדינגען צוליב אברייזע. פאנס א 17, אין דער בודקע. 7695

עס איז נויטיג

א יונגערמאן, וואס קען מאכען בעשטעלטע הויזען-וועסט. גלייכצייטיג ער זאל קענען ערלערנען אינקאסא-וועקסלען קען זיך מעלדען ביי כרושא-נאוויטש, פיעטריקאווער 238. 7688

פערשידענעס

א שלאפצימער אין גוטען צושטאנד צו פער-קויפען צו א ביליגען פרייז ביי גאלדבערג, נאוואמיעסקא 19. 7697

מעבעל

א איבערראשונג פאר די אלע, וואס ווילען קויפען מעבעל!

מיר בעווייזען אויף לאגער אלע ארט מעבעל פון די בעסטע אויפל. מאטעריאלען. די פרייזען זענען רעדוצירט מיט 50%

א קאמפלעטע שלאף-צימער צום פרייז פון **1050** זל.

" " שפייז-צימער " " **1250** "

" " קאבינעט " " **850** "

ווי אויך איינצעלנע מעבעל-שטיקער, בילינגער ווי איבעראל

„סטיל", נארוטאוויטשא 4 טעל. 190-26. קומט און איבערציינגט אייך!

אין צו בע-קומען אין

Dr. med.

W. Eychner

אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען

וואוינט איצט 4 צעגעלניאנא 4

(נעבן קינא „טשארי") טעל. 134=72

נעהמט אן פון $2\,^1/_2$ – 4 און פון 7 – 8 אווענד.

Dr. A. SZMIRGELD

ספעציאליסט פון נערוועזקראנקהייטען שפראכשטערונגען, (שטאמלען און אנדערע) היילונג פון שוואך-ענטוויקעלטע און שווער-ערציהבארע קינדער

ul. SRODMIEJSKA Nr. 27

טעלעפאן 151-89 — פון 5 ביז 7

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע

אנדזשעיא 5, טעל. 159-40

נעמט אן פון 8–11 און פון 5–9 אוו.

זונטאג און יום-טוב פון 9–1 פארמ.

בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

Dr. Różaner

ספעציאליסט פון הויט און וועגערישע קראנק-הייטען, מענער-שוועכע און קינדערלאזיגקייט

נארוטאוויטשא 9, טעלעפאן 128-98

נעמט אן פון 8–10; 4–8 אווענד.

זונטאג פון 9 ביז 10 פריה.

Dr. med. STUPEL

Ordynator-Roentgenolog Szpitala Miejskiego

האט בעגייט די אויפנאהמעז און רענטגענאלאגיע אין דער לעטשניצע זגערזשער 17 פון 12—6 נאכמ. זונטאג פון 10—12 מיטאג.

אין וועגערישע קראנקהייטען אין דער היים אויף מיעלטשארסקיגא 12 (שקאלנא) טעל. 118-28 פון 7—9 אווענד, זונטאג פון 4—6 נאכמ.

אונבעמיטעלטע און ארבייטסלאזע בעראטונגען אין דערזעלבע מיטוואך און זונטאג בחנם.

Dr. med.

REICHER

פאלודניאווא 28, טעל. 20193

ספעציאל-ארצט פאר מענער-שוועכע-בעהאנדלונג

נעהמט אן פון 8—11 פריה און פון 5—8 אווענד. זונטאג און יום-טובים פון 9—1 בטאג.

Dr. med.

H. LUBICZ

ספעציאליסט פאר הויט-, וועגערישע און געשלעכטס-קראנקהייטען

צעגעלניאנא 7 (פריהער 43) טעל. 141-32

עמפפאנגס-שעה'ן 8 – 10, 12 – 2 און 5 – 8, זונטאג אין יו"ט 9–1. פאר דאמען בעזונדערער ווארטע-זאל.

Dr. Z. Rakowski

ספעציאליסט פאר אויערן-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקהייטען

11-טען ליסטאפאד 9

קאנסטאנטינער טעלעפאן 127-81

שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10 — 11 און פון 2—3

---

44 וויכטיג פאר מחותנים! 44

קייפט נישט קיין

מעבעל

בעפאר איהר איבערצייגט אייך נישט אין מיין מעבעל-געשעפט

Ch. ŁAZNIK

44 גדאנסקא (דלוגא) 44

טעל. 162=56

נאר ביי מיר קענט איהר בעקומען פערש. מעבעל שעהן, גוט און ביליג.

בעם: כקויף אויך גענוצט מעבעל, דיוואנעס א. ז. וו.

קומט און איבערציינגט אייך! 44

„SANATO"

כירורגיש-וועכנעריז-אנשטאלט

אגראדאווא 10, טעל. 213-57

1-טע און 2-טע קלאס

גינעקאלאגיש-וועכבעריז-אבטיילונג

ד"ר מעד. ש. אייגער, ד"ר מעד. י. בוים, ד"ר מעד רייטלער-קוריאנסקא ד"ר מעד. וו. אייכנער

פרייז פון א געבורט

אין 2-טען קלאס צוזאמען מיט פערהיטונגס-מיטלען

200 זל.

אויפזיכט איבערן קינד ד"ר מעד. י. פאלאסוו

כירורגישע אפטיילונג פון ד"ר מעד. מ. קאנטאר

אבאנעמענטס-פרייז: אין לאדז – 5 זל. א חודש מיט אפטראגען א היים; אויף דער פראווינץ 6–50 א חודש אין אויסלאנד – 8 זל.

פאר'ן אינהאלט און טערמינען פון די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך די אדמיניסטראציע איז אפען בייטאג און ביינאכט.

אנאנסען-פרייז: פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען

אין טעקסט—40 " " " " " 60— " " " " " 4 "

נאכ'ן טעקסט—12 " " " " " 18— " " " " " 8 "

[illegible] מילימעטער-שורה [illegible] פון דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויסל. 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א ווארט

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufma[illegible]
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat". Piotrkowska 21.